

[Ruth Olsen.]

over for en ændring af traditionerne på dette område.

I øvrigt går jeg ud fra, at bemyndigelsen til økonomi- og budgetministeren ikke går videre, end at disse sager for fremtiden kommer til forhandling i finansudvalget. Men ellers lover vi lovforslaget eller rettere lovforslagene en velvillig behandling, for også afrundingsloven kan vi naturligvis tilslutte os; vi håber dog, at disse regler efterhånden vil blive overflødige.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg vil gerne takke ordførerne for den velvillige modtagelse af lovforslagene. Jeg er naturligvis parat til at diskutere de enkeltheder, som har været nævnt her i debatten, i det udvalg, som bliver nedsat, og skal derfor nøjes med at udtrykke håb om, at vi kan få et hurtigt udvalgsarbejde, sådan at reformen kan træde i kraft til de tidspunkter, som er forudsat i lovforslagene. Også tidspunkterne kan naturligvis gøres til genstand for drøftelse i udvalget.

Handelsministeren (Erling Jensen): Også jeg vil gerne takke for betragtningerne om følgelovforslaget om afrunding af visse ørebeløb.

Jeg skal sige til hr. Harris Jensen, at det er rigtigt, at der ikke længere vil kunne foretages en nøjagtig afstemning på ørebeløb. Handelsministeriet har konfereret disse synspunkter med revisororganisationerne, der er enige i, at det ikke bliver noget problem.

Til hr. Lowzow skal jeg sige, at det er rigtigt, at både checks og andre betalingsmidler skal fremtræde med de afrundede ørebeløb, og til hr. Lennart Larson, at jeg ligesom økonomi- og budgetministeren er enig i, at vi kan drøfte tidspunkterne, men for handelsministeriet forekommer det at være værdifuldt, at afrundingsforslagets start falder sammen med ophøret af gyldighedsperioden for de nuværende en- og toører.

Jeg har taget hr. Stinus' betragtninger til mig om et moderne og tidssvarende og professionelt lay-out på det oplysningsarbejde, som jeg er enig med ham i vil være værdifuldt, og jeg skal skynde mig at sige, at udtrykket deklaratisk var henvendt til folketingets medlemmer, for hvem det er al-

mindelig bekendt. Vi skal sørge for at give en mere letforståelig forklaring i øvrigt.

Og så skal jeg blot endnu en gang give tilsagn om at medvirke under udvalgsarbejdet til at løse de tvivlsspørgsmål, der måtte være tilbage, og bekræfte, at denne lov ikke er andet og mere end en nødvendig følgelovgivning til økonomi- og budgetministerens møntforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Ændring af beskatningsprocenter m. v.).

(Lovforslaget (nr. 175) findes i tillæg A. sp. 2849, fremsættelsen i tidenden sp. 3335).

Anden næstformand (Hanne Budtz): Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om frigørelsesafgift m. v. af fast ejendom. (Ophævelse af afståelsesafgiften m. v.).

(Lovforslaget (nr. 176) findes i tillæg A. sp. 2869, fremsættelsen i tidenden sp. 3335).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hans Lund: Det foreliggende lovforslag om skærpelse af den særlige indkomstskat har allerede givet anledning til omtale i pressen, og finansministeren har jo kommenteret det. Det kunne måske godt være fristende for mig at tage nogle af de spørgsmål op, der er rejst, men det skal jeg undlade, i hvert fald i denne omgang.

[Hans Lund.]

Fra socialdemokratisk side finder vi en skærpelse retfærdig. Vi synes, det er rimeligt, at store arbejdsfrie indtægter skal beskattes mindst lige så hårdt som løn- og erhvervsindtægter. For hvilke indtægter er det, der falder ind under den særlige indkomstskat? Lad mig nævne de store fortjenester ved salg af fast ejendom. Hvorfra kommer de? Ja, de kommer fra den udvikling, der har været i samfundet, det er altså samfundsskabte indtægter, de er ikke skabt ved arbejdsindsats eller ved særligt initiativ.

Det er også i overensstemmelse med socialdemokratisk skattepolitik, at samfundsskabte værdier inddrages til fordel for samfundet, og det må siges at være en retfærdighedshandling over for den ungdom, som først og fremmest tvinges til at betale de store fortjenester, som fremkommer.

Den særlige indkomstskat omfatter også de fortjenester, der fremkommer, når tidligere nedskrevne aktiver afhændes, f. eks. bygninger, maskiner eller inventar. Afskrivningerne er foretaget over den skattepligtige indtægt og har gennem årene betydet en lavere trækprocent for ikke at tale om en betydelig skattecredit. Det er i orden. Vi erkender, at erhvervslivet skal have disse fordele, men vi kan ikke godkende, at der skal spekuleres i afskrivningsreglerne med yderligere skattefordele til følge. Sandheden er jo, at der gennem mange år er sket en sådan spekulation, og det er ikke uden grund, at afskrivningsreglerne er blevet kritiseret og lagt for had. Lønmodtagerne og andre grupper i befolkningen vil godt acceptere gode afskrivningsregler til fordel for produktion og beskæftigelse, men man anerkender ikke, at reglerne skal kunne give så store skattefordele og navnlig anledning til skattemanipulationer.

Det er urimeligt, når man ved forskellige transaktioner med loven i hånd kan overføre indtægter fra højt beskattede løn- og erhvervsindkomster til langt lavere beskattede særlige indkomster.

Jeg kunne også godt tænke mig at nævne et eksempel som trusserederne; de har været meget omtalt, og her skal i hvert fald siges, at deres interesse i skibsfart indskrænker sig til en økonomisk gevinst gennem afskrivningsreglerne. Jeg skal indrømme, at vi takket være et socialdemokratisk initiativ

sidste år tog en stor del af fidusen væk på dette område.

Jeg kunne også i forbindelse med en omtale af den særlige indkomstskat og den skærpelse, vi ønsker bylandmændenes skatteforhold. Det er ikke af interesse for at få jord op under neglene, at mange byfolk køber landbrug. Her spiller også muligheden for at flytte indtægt fra almindelig indkomst over på særlig indkomst ind, og det gøres jo bl. a. gennem afskrivningsreglerne, men man sikrer sig altså yderligere en konjunkturgevinst. Jeg vil da også med hensyn til bylandmændene have lov til at sige, at folk, der har meget forstand på økonomi, vil sikkert ikke have et landbrug, der år efter år giver underskud, hvis ikke der var en eller anden bagtanke.

Jeg kunne også godt føje til med hensyn til bylandmændene, at de trods alt er med til at fordyre ejendoms køb for den ungdom, som nu engang gerne vil etablere sig med landbrugserhverv for øje.

Der kan nævnes mange eksempler på manipulationer. Det skal jeg undlade, men jeg synes, at de eksempler, jeg har nævnt, er værd at se lidt på.

Jeg vil gerne have lov til at sige lidt om årsagen til, at vi ophæver reglen om skattefrihed, hvor der er tale om ekspropriationer og skadeserstatninger. I praksis har det jo vist sig, at den har uheldige følger. Det kan ikke være rimeligt, at den, der frivilligt giver afkald på sin ejendom ved salg, skattemæssigt skal stilles ringere end den, der er så heldig at få eksproprieret. Det ligger jo også sådan, at ved erstatningerne glemmer man at tage højde for, at der ikke er beskatning, når der er tale om ekspropriation. Vi mener, at det er rimeligt at ophæve denne bestemmelse.

Skærpelsen af den særlige indkomstskat er for så vidt ikke et spørgsmål om merprovenu, men mere et spørgsmål om ret og rimelighed. Formålet er først og fremmest at ramme små og store Glistrup'er. Det fremgår da også af lovforslaget, at der ved ændringen sker en lempeligere beskatning af de mindre engangsindtægter, der falder ind under loven. Den skattefrie bundgrænse hæves fra 3.000 til 6.000 kr., og det vil sige, at de små fortjenester ved salg af ejendom, goodwill, erstatning for opgivelse af stilling, jubilæumsgratiale osv. fritages eller be-

[Hans Lund.]

skattes lavere. Det er misbrugen af de store gevinster, vi ønsker at ramme med skærpselen, og vi er villige til at forsøge at klare urimeligheder, som kan opstå. Jeg tænker f. eks. på, at der, hvis en virksomhed tvinges til at flytte ud, kan opstå visse likviditetsproblemer, men det er et så enkeltstående tilfælde, at det må kunne klares under en eller anden form. Som sagt vil jeg gerne anbefale skærpselen af den særlige indkomstskat. Det er en retfærdig handling over for løn- og erhvervsindtægter.

Jeg skal ikke sige ret meget om lovforslaget vedrørende frigørelsesafgiften. Det er i hvert fald noget, jeg kan tiltræde. Jeg vil gerne på mit partis vegne anbefale, at man vedtager finansministerens lovforslag. Men jeg vil gerne — og det er måske nok på en lidt personlig måde, jeg gør det — have lov til at rejse spørgsmålet, om ikke vi i udvalget skal prøve at se lidt på, om frigørelsesafgiften, og hvad derunder hører, er rimelig. Jeg kender lidt til administrationen, og jeg har hørt megen kritik af de vanskeligheder, der er med at administrere loven på en rimelig måde. Spørgsmålet er derfor, om ikke vi skulle bede finansministeren om at stille materiale til rådighed, så vi kan se på, om det vil være rimeligt at ophæve loven i sin helhed. Jeg mener, at denne form for kapitalvinding må kunne inddrages under den almindelige særlige indkomst, det vil være administrativt lettere, og det vil i hvert fald være billigere i administration.

Juul-Madsen: Jeg kan med det samme sige, at jeg ikke på nogen måde deler den ærede socialdemokratiske ordførers begejstring for disse lovforslag. Jeg forstår egentlig heller ikke, hvorfor den ærede ordfører brugte det meste af sin taletid til emner, der sådan set ikke vedrører de foreliggende forslag.

Jeg vil dernæst gerne sige, at det, vi behandler i dag, er forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat og forslag til lov om ændring af den kun 2 år gamle frigørelsesafgiftslov. Der er her tale om et lovkompleks, der vel nok med hensyn til sin sproglige udformning er noget af det mest komplicerede, vi har i skattelovgivningen — og det siger jo en del — og som med hensyn til raffineret beregningsteknik er sådan ud-

formet, at jeg i hvert fald har ret, når jeg siger, at ikke ret mange mennesker uden for dette ting, og så har jeg været meget venlig over for tinget, og ikke ret mange mennesker uden for administrationen overhovedet magter at tyde lovtekst og beregningsteknik i de lovforslag, vi her taler om. Det bliver ikke bedre af, at den højtærede finansminister nu til den liste, han har i forvejen over ting, der skal beskattes på særlig måde, føjer tvangsafståelse, altså ekspropriation, som folk ikke har ønsket, branderstatning og erstatning ved fredningssager. Det bliver jo en konsekvens af ophævelsen af § 2 B i lov om særlig indkomst. Her var der tidligere en forenkling, som folketinget skønnede nødvendigt, simpelt hen fordi den daværende lovgivning ikke kunne administreres på en fornuftig måde. Lad mig sige lige ud: det hører vel med til knæfaldet for den venstre fløj i socialdemokratiet og hensynet til socialistisk folkeparti, at selv branderstatning nu skal underkastes reglerne vedrørende kapitalvindingsskat. Man må her mindes den gamle sentens: en ulykke kommer sjældent alene.

Sagt med jævne ord betyder ministerens forslag, at den i forvejen ret kraftige beskatning ved salg af fast ejendom bliver skærpet betydeligt. Jeg ved godt, at filosofien bag disse forslag — og her kan jeg tage forslaget om de skærpede arveafgifter med — er den velkendte socialistiske opfattelse, at vi med vold og magt skal inddrage det, man kalder de samfundsskabte værdier, og at kapitalen, som det hedder, skal fordeles bedre. Det lyder alt sammen kønt og rigtigt, men det er desværre ikke sådan, at alt, hvad der lyder kønt, også er rigtigt. Erhvervslivet og dets investorer kommer efter de foreliggende forslag af med nogle flere penge, når værdipapirer eller virksomhed handles, og det, der bliver tilbage, tager arveafgiften sig kærligt af, kan man sige.

Se, nu har jeg aldrig påstået, at kapitalgevinster ikke skal beskattes. Men jeg vil gerne fremføre det synspunkt, at det vil gælde for beskatning af kapitalgevinster såvel som for beskatning af det, vi forstår ved fast ejendom, at der ligesom ved beskatning af indkomsterne må være det, man populært kalder et bristepunkt. Jeg kan i denne forbindelse ikke lade være med at minde om, at Aktuelt i går bragte en artikel

[Juul-Madsen.]

af en meget bedredende skolelærer, der dog afslørede et fuldstændigt ukendskab til den lovgivning, vi i dag behandler, men ikke desto mindre følte sig kompetent til at dadle folketinget, og jeg forstod i særlig grad den socialistiske side af folketinget, fordi man ikke konsekvent inddrog hele værdistigningen til beskatning, når salg var foregået.

Når jeg nævner denne meget letkøbte og tyndbenede artikel, som der ellers ingen grund var til at tage til indtægt for noget som helst, er det, fordi det jo er en ret almindelig opfattelse, at sådan kan tingene anskues. Nu ved jeg godt, at sådan ser den højtærede finansminister ikke på dem, og han kan måske hjælpe mig med at forklare, at sådan forholder det sig ikke. De samfundsskabte værdier er ikke lig med differencen mellem en købesum for år tilbage og en salgssum f. eks. i skatteåret 1972 eller skatteåret 1973. For det første kan ejeren eller hans investorer ikke gøre for, at vi i det sidste tiår har haft en forrygende inflation. For det andet har det ikke noget med samfundsskabte værdier at gøre, at en virksomhed bliver mere værd på grund af en families arbejdsindsats og dygtighed, dens afsavn og dens opsparing. For det tredje ville det for alle grene af vort erhvervsliv — og disse lovforslag omhandler jo ikke kun landbruget, som man kunne tyde hr. Hans Lunds tale, men alle former for fast ejendom og alle grene af dansk erhvervsliv — være direkte katastrofalt, om man nåede så langt frem, at kapitalvindingsskatten blev beskattet så kraftigt, at genanskaffelsesprincippet ikke længere kunne bevares. I så fald ville man hindre den ønskede strukturelle forbedring i vort erhvervsliv, stavnsbinde erhvervslivet, gøre det vanskeligt eller umuligt at flytte en virksomhed fra et tæt bebygget område til f. eks. et arbejdsløshedsområde. Jeg giver ikke så mange af de berømte fem flade øre for det ærede medlem hr. Hans Lunds udsagn om, at det måske kan ordnes på en anden måde.

I dag er der færre og færre, der overhovedet orker at fortsætte i det, man i gamle dage kaldte fars fodspor, og jeg spørger: er det, når det kommer til stykket, i samfundets interesse, og er det overhovedet i den brede befolknings interesse, at en sådan udvikling yderligere forceres? Og jeg spørger:

hvad med den kapitalkoncentration, der omtales? Er det ikke sådan, at jo hårdere man beskatter de objekter, jeg her taler om, des sværere bliver det for den noksom berømte lille mand, som i dette spil bliver sorteper, at etablere sig i konkurrence med de egentlige velhavere her i landet, med aktieselskaber, danske som udenlandske, som både har råd og kræfter til at overtage de virksomheder, der udbydes til salg?

Derfor bliver min konklusion, at beskatning af fast ejendom og beskatning af kapitalværdier er et kompliceret og uhyre ømtåligt lovgivningsområde, og at en alt for firkantet lovgivning på dette felt simpelt hen kan gøre ubodelig skade.

Nu vel, regeringen vil altså forhøje skattesatsen for personer med særlig indkomst fra 40 til 50 pct. Min kommentar hertil er, at vi for kort tid siden ved en lovgivning, der først for nylig er trådt i kraft, har forhøjet disse skattesatser fra 30 til 40 pct. Må jeg spørge: er det nu klogt endsiges rimeligt så kort tid efter at foretage en ny forhøjelse og derved indføre en yderligere, meget kraftig beskatning af kapitaltilførslen til erhvervslivet, den kapitaltilførsel, der i forvejen er vanskeliggjort? Vi ved, at et af vor økonomisters store problemer er, at opsparingen er for lille. Man tør nok sige, at når pengeforringelse og skat gør det så lidet attraktivt for en virksomhed, han er ansat i, at han ikke gør det, bliver resultatet, at man i stedet for at sprede kapitalen på de mange hænder samler den, idet det igen bliver gjort vanskeligt for de mange at være med i opsparingen.

Dernæst et par ord om skærpelsen af beskatningen ved salg af fast ejendom, der jo er noget andet end realisering af værdipapirer, som giver en kapitalgevinst. Om skærpelsen af beskatningen ved salg af fast ejendom, hvor man for landbrugsejendommenes vedkommende sætter tillægget ned fra 40 pct. i forbindelse med den 13. alm. vurdering eller en senere anskaffelsessum til 20 pct. og for andre ejendomme går ned fra 30 til 20 pct., og hvor man halverer engangstillægget fra 40.000 til 20.000 kr., hvorved man navnlig rammer salget af de mindre ejendomme, vil jeg gerne sige, at det er en meget kraftig skærpelse, som yderligere vil skabe problemer i forbindelse med, at brand-

[Juul-Madsen.]

erstatninger, ekspropriationer og fredningserstatninger nu også rammes. Det er en meget kraftig skærpe af beskatningen. Jeg må her pege på, at det er sandsynligt, at genanskaffelsesprincippet i det såkaldt frie område af landet, som er belagt med landzonebånd, og hvor det netop var hensigten at der skulle ske en fri udvikling og en fri handel, i høj grad bringes i fare ved den skærpe, der her er foreslået.

Det er ikke mindre overraskende, at regeringen foreslår § 2 B ophævet. Igen må man spørge: er det nu klogt? Har man helt gennemtænkt konsekvenserne? Det er jo at føre udviklingen tilbage og genskabe de problemer, der rent faktisk tvang tidligere regeringer til at indføre den bestemmelse, at tvangsafståelser, som oftest delekspropriationer, ikke skulle beskattes — der har været et mellemstil med en genanskaffelsesregel, som man ikke rigtig kunne administrere — at udbetalte forsikringssummer ikke skulle beskattes, og at fredningserstatninger, som knyttet til denne bestemmelse, ikke skulle beskattes. Er det nu rigtigt og klogt at føre udviklingen tilbage og dermed genskabe alle de gamle problemer, vi sagde farvel til, da vi indførte de ordninger, der nu søges ophævet?

Jeg vil gerne understrege, at det ikke mindst gælder i forbindelse med ekspropriationer, hvoraf de fleste er delekspropriationer, at man betydelig lettere opnår et forlig og også slipper med mindre summer ved det offentlige overtagelse af jord eller anden ejendom, når der er tale om skattefrihed. Man undgår også det hav af taksationssager med taksationsnævn og overtaksationsnævn, som man vil få, når der er tale om den slags tvangsmæssige indgreb i befolkningens ejendomsret og ejendomsrådighed fra det offentlige side.

Jeg må med hensyn til branderstatninger have lov til at sige: med hvilken begrundelse kan man overhovedet beskatte folks ulykke? Driftstab og besvær er i forvejen det, man har, når man kommer ud for en så ulykkelig hændelse som, at éns ejendom brænder over hovedet på én. Jeg må måske gøre opmærksom på, at selv med de forsikringssummer, der normalt udbetales, skal man på lånemarkedet for at kunne opbygge en tidssvarende bedrift. Det er jo klart, at

når en ejendom brænder ned, genopbygger man den ikke i den gamle skikkelse; så genopbygger man den i en ny skikkelse, men skal man så yderligere på lånemarkedet for at kunne betale kapitalvindingsskat, har man nok lov til at sige, at man i denne sag føjer spot til skade.

Dernæst kommer jeg til frigørelsesafgiften, som jo er en afgift, der er beregnet at indgå med særlig vægt, når jord eller ejendom fra landzoneområdet af hensyn til byudvikling eller udvikling af sommerhusområde overgår til en højere zone, altså til sommerhusområde eller byzone. Med hensyn til frigørelsesafgiften gennemførte den borgerlige regering en lov, som skærpede beskatningen meget stærkt. Socialdemokratiet stemte for loven og var med til at forme den. Loven er ikke mere end godt 2 år gammel, men nu kommer finansministeren og siger: ja men denne frigørelsesafgift, som altså har til hensigt at ramme de ekstraordinært store fortjenester, er ikke mere skrap nok. Den må vi have ændret, og det gør vi meget fikst, siger så finansministeren, for vi afskaffer det, man kalder afståelsesafgiften — den sidste afgift, der betales i forbindelse med det endelige salg af ejendommen, hvor frigørelsesafgiften er det beløb, der betales, når man går ind i en højere zone og får en ny vurdering — og så siger vi, at det endelige salg beskattes efter lov om særlig indkomst.

Man spørger så sig selv: hvad opnår finansministeren herved, for afståelsesafgiften er 60 pct., og den endelige beskatningsprocent, når der er tale om landbrugsejendomme, er ifølge lovforslaget også 60 pct.? Jo, man opdager, at frigørelsesafgiften går ind som et a conto-beløb, og man regner lidt på det og bliver klar over, at det, der her sker, er, at ved at lade afståelsesafgiften erstatte af reglerne i lov om særlig indkomstskat ophæver man den fordel, der er i lov om frigørelsesafgift, og som under hensyn til genanskaffelsesprincippet gør det muligt for den, der går over i højere zone, at anvende den sidste almindelige vurdering med et til-læg af 50 pct. Dette bevares i forbindelse med opgørelse af frigørelsesafgiften, men i det endelige regnestykke forsvinder denne fordel.

Det er meget fikst fundet på. Men jeg må måske have lov til at minde om, at der

[Juul-Madsen.]

fandt en lang forhandling sted den 15. april 1969, hvor man bl. a. drøftede det rimelige eller urimelige i, at der var taget højde for, at man ved overgang til en højere zone kunne bevare genansættelsesprincippet, for så vidt angår de ejendomme, der gik over. Der udtalte det ærede medlem hr. Ove Hansen, der var ordfører for socialdemokratiet, idet han omtalte 50 pct.s tillægget til den sidste vurdering, at umiddelbart forekom dette 50 pct.s tillæg måske for højt; men at et tillæg skulle gives, kunne der naturligvis ikke herske tvivl om. Der herskede heller ikke i hr. Ove Hansens sind — det fremgår i hvert fald ikke af hans tale — tvivl om, at det var rimeligt at benytte den sidste almindelige vurdering som en af de muligheder, man kunne vælge. Det blev sagt så sent som den 15. april 1969.

Nu kommer man med nye bestemmelser, der også indebærer skærpelse. Når man så også skærper lov om særlig indkomstskat for almindelige ejendomme, hvor det drejer sig om noget så enkelt som at handle sin ejendom, hvilket man normalt her i livet gør én eller to gange, nemlig når man etablerer sig, og når man eventuelt flytter et andet sted hen — det er jo ikke spekulanter, vi taler om her, de hører under anden lovgivning — så har jeg nok lov til at sige, at så har man gjort en kompliceret lovgivning endnu mere kompliceret, og man har gjort en meget restriktiv lovgivning endnu mere restriktiv.

Jeg ved meget vel, at der også er andre bestemmelser i de lovforslag, jeg her har talt om, og jeg vil gerne på mit partis vegne — lad mig tilføje: som altid — tilsige en saglig behandling af forslagene. Men jeg kan ikke love, at vi kan tilslutte os grundprincipperne og hovedmotivet i de lovforslag, der foreligger.

Jeg vil gerne understrege, at de vilkår, som nu bydes borgerne på dette område, er af en sådan karakter, at vi rent faktisk mener, at vi nærmer os det tidspunkt, da der sker en udhuling af erhvervslivets finansieringsgrundlag. Vi nærmer os det tidspunkt, da der rent faktisk med denne lovgivning rettes et direkte angreb på det nuværende samfundssystem, der har rod og beskyttelse i bestemmelser i vor grundlov.

Jeg vil derfor understrege, at vi på det kraftigste vil modsætte os den udvidelse,

der her er bebudet og ønsket. Den spreder ikke kapitalen, men skaber kapitalkoncentration. Den skader dansk erhvervsliv. Den er imod ånden i den zonelovgivning, der kun er et par år gammel. Der er i det hele taget her tale om en socialistisk lovgivning, der forfølger ganske bestemte formål, og hvor det saglige fortaber sig i det grå eller det absolutte mørke.

Med disse bemærkninger skal jeg meddele, at vi naturligvis vil deltage i en udvalgsbehandling af de foreliggende lovforslag.

Jens Foged: Der er to skattemæssige områder, som vi i dag kommer i nærheden af, afskrivningerne og den særlige indkomstskat. Jeg vil gerne sige til den højtærede finansminister, at her er et par områder, hvor vi helt burde afholde os fra at lave ændring på ændring.

Jeg har ofte brugt udtrykket „tidløs“ som noget ønskeligt ved den slags love, og det er så rigtigt, som det er sagt, at her er netop steder, som vi af hensyn til erhvervslivet skulle gøre noget for at gøre tidløse. Jeg har haft det indtryk, at når det drejede sig om afskrivningsloven, var socialdemokratiet og den højtærede nuværende finansminister kommet ind på dette tidløse; det skulle faktisk være noget, som erhvervslivet kunne stole på, og som på længere sigt også kunne holde. Kun hvis der var tale om lempelser, forbedringer til yderligere stabilisering af investeringerne, var man klar til at gå til arbejdet.

Jeg havde egentlig håbet, at den højtærede finansminister ville se på loven om særlig indkomstskat ud fra den samme betragtning. Det betyder så umådelig meget for erhvervslivets dispositioner, at det kan have garanti for, at de vilkår, som man skal leve under, når man etablerer sig, når man er etableret, og når man skal producere, er så langsigtede, at der ikke opstår tvivl om, hvornår man skal købe, hvornår man skal sælge, eller hvornår man skal investere. Det skulle være noget, som lå i luften, at man investerede under en lov, der ikke havde tilfældighedens præg; derfor burde man investere, derfor burde man gå i gang.

Men nu kommer finansministeren, efter at den tidligere regering for et år siden foretog en ændring, med et lovforslag, som på mig næsten virker, som om det er en form for

[Jens Foged.]

repressalier imod den tidligere regering og dens lovforslag. Jeg ville være ked af, om det var rigtigt, at det var en repressalie. Men det ser sådan ud. Fordi hr. Grünbaum dengang ikke fik procenten hævet fra 40 til 50, tager han nu de 50 pct., og han tager noget mere med; han tager fat, og han har vel sikret sig, at man fra socialistisk folkeparti vil støtte disse lovforslag, sådan at han kan sige: ja, I kan fra den tidligere regeringsfløjs side gøre, hvad I vil, vi gennemfører disse ting lige så hårdt, som de er skrevet. Jeg håber, at der er mulighed for en almindelig drøftelse i udvalget om de forskellige regler, og at man ikke har låst sig fast.

Jeg føler, at hvis man kunne få disse mere tidløse regler igennem, ville man bl. a. kunne standse de voldsomme inflationsbølger, vi ser. Det er jo disse inflationsbølger, der er skyld i det hele. Tidligere havde vi også love, der var skyld i, at priserne steg på jord. Hver gang vi tager skat, når der handles med fast ejendom, stiger priserne naturligvis. Sælgeren vil have sig betalt. Det er en regel, som er uundgåelig, og derfor er noget af det, som finansministeren her foreslår, ligesom at bære benzin til inflationens bål, som han i stedet for skulle søge at slukke.

Dertil kommer, at kapitalvindingsskat trækker kapital ud af erhvervslivet til stor skade for ungdommens etableringsmuligheder. Mon den højtærede landbrugsminister — jeg ser, at han ikke er til stede i dag — har været klar over og har givet sit minde til, at der trækkes så mange penge ud af landbruget netop i en tid, hvor vi skal have store strukturændringer, og hvor ungdommen skal til, fordi vi forhåbentlig i et fællesmarked skal have rationaliseret? Den landbrugsminister, der med fuld ret og helt rigtigt kommer med støttelove til ungdommen, sidder nu her sammen med en finansminister, der tager pengene igen, sådan at disse unge landmænd skal betale betydelig mere for at komme til ejendommene. Det er jo konsekvenserne af det. Sælgeren vil have den forøgede skat hjem i form af højere pri-

ser, og det er de unge, der kommer til at betale.

Regeringen vil nu inddrage „en større del af fortjenesten til beskatning“, og det uanset om den pågældende eventuelt skal anvende de indvundne midler til nyetablering andre steder. Man kan ikke direkte sammenligne almindelig indkomstbeskatning, der løber fra år til år — det forsøgte hr. Hans Lund godt nok — med en gennem mange år opsummeret højere pris, en pris, der som følge af inflationen ikke er helt reel.

De foreslåede nye fradragregler er væsentlig ringere end tidligere. Hvor man før havde 40 pct.s tillæg til den 13. alm. vurdering eller også til anskaffelsessummen, foreslås der nu 20 pct. Må jeg i den forbindelse sige, at det er min opfattelse, at vi burde forlade den 13. alm. vurdering som basis og gå over til, at basis herefter skal være den 14. alm. vurdering. Min begrundelse for dette forslag skal være, at den 13. alm. vurdering blev foretaget under forhold, der ikke stod i relation til ejendommens senere handels- og beskatningsforhold. Vi har indført kapitalvindingsskat siden da, og vi har indført ændringer i frigørelsesafgiften og forskellige andre skatteregler, sådan at der imellem den 13. og den 14. alm. vurdering faktisk skete en justering, en prøvekøring. Der var da også dengang, som den højtærede finansminister ved, masser af revisioner af den 13. alm. vurdering. Det bevirkede bl. a., at den 14. alm. vurdering kom til at ligge mere rimeligt, mere på linje med de reelle priser end nogen sinde tidligere. Jeg erindrer endnu, at man kunne meddele, at man havde ramt ca. 4 pct. ved siden af den almindelige handelsværdi i vurderingerne, og finere kan det næsten ikke gøres. Den 14. alm. vurdering er altså et helt anderledes korrekt grundlag at beregne disse beskatninger på, hvis vi skal have dem. En af de ting, jeg meget gerne vil bede finansministeren tage positivt op i udvalget og give os nogle bedømmelser af, er, hvordan billedet ville tegne sig, om det hele ikke ville blive lidt mere retfærdigt ejendom for ejendom,

[Jens Foged.]

hvis vi tog den 14. alm. vurdering, der næsten altid i forhold til den 13. er kørt bedre ind.

Inflationstillægget er uændret sat til 6 pct., og det kan måske undre, al den stund det af nogle af de oplysninger, vi netop har fået i skatteudvalget vedrørende investeringsloven, fremgår, at dér bruger man en inflationsfaktor — for at anvende et fint udtryk — på 10 pct. Her har vi et inflationsstillæg på 6 pct. årlig, men når vi diskuterer anden skattelovgivning, kommer man fra administrationens og fra finansministerens side med en inflationsfaktor på 10 pct. Jeg må indrømme, at jeg hellere så, at vi diskuterede 13. kontra 14. alm. vurdering, end at vi diskuterede inflationstillægget. Derfor beder jeg om, at det bliver noget af det, finansministeren vil interessere sig for.

Jo længere man kommer fra den 13. alm. vurdering, des vanskeligere bliver det også at indregne forbedringer og ændringer på ejendommen, som får indflydelse på den endelige skatteberegning. Måske kan skattevæsenets folk nok hitte ud af det, de har almindeligvis liggende grundmateriale fra år tilbage; men den enkelte skatteyder har særdeles vanskeligt ved at beregne sine egne forhold. Det skulle jo gerne være sådan, at almindelige mennesker også kunne finde ud af nogle af lovene.

Så har finansministeren forgrebet sig på ekspropriationer og skadeserstatninger og foreslår dem på ny beskattet. Jeg finder, at vi fik en forenklet, en lettere og en rimeligere administration med de regler, vi nu har. Jeg erindrer, hvordan vi havde sager om genanskaffelser, der slet ikke var rimelige — og uhyre vanskelige at administrere. Derfor fik vi disse frie, åbne og let forståelige regler.

Der må være nogen forskel på beskatning af tvungne og frivillige afståelser. Når det offentlige kommer med fredninger, fordi man skal igennem med hovedveje, og tvinger til afståelse mod kontante beløb, må det da være det rigtigste at sige til den enkelte skatteyder, hos hvem man eksproprierer: værsgo, her er det beløb, der er dit. Den måde, man nu arbejder på, er en ny administration, der giver et nyt usikkerhedsmoment, for nu siger man til borgeren: ja, vi eksproprierer altså, men det skal ind under

beskatning, der er de og de fradragsregler. Det vil altså sige, at vi skal passe på at give dig nok. Resultatet må vel blive, at ekspropriationserstatningerne bliver lidt højere. Det kan i hvert fald ikke være rimeligt at fortsætte med nøjagtig de samme tal pr. kvadratmeter, for så står det slet ikke i relation til nogen retfærdighed. Man siger altså til borgerne: nu eksproprierer vi, der er så mange penge til dig, og så bliver der altså også, når vi regner det rigtigt ud, så mange til os, til staten. Frem og tilbage ved en tvungen situation. Jeg hører til dem, der mener, at ekspropriationskommissionerne meget, meget hellere nøje og ganske reelt måtte vurdere: hvilken fordel giver vi den borger derved, at han ikke skal betale skat? og så sætte erstatningen ganske konkret til et tal af denne eller hin størrelse.

Dertil kommer, at de gældende fradragsregler, som finansministeren her foreslår skærpet, giver en helt urimelig forskelsbehandling. Hvis det drejer sig om mindre ekspropriationer eller mindre erstatninger, fredningserstatninger ikke mindst, så vil et fradrag af 20.000 kr. eller 20 pct. plus 6 pct. pr. år betyde, at fortjeneste ved salg af mindre arealer vil være skattefri, men så snart arealerne er lidt større, så er de beskattede. Det vil altså sige, at hvis man ved ekspropriation langs mange motorveje betaler en bestemt m²-pris, så er den kun korrekt under forudsætning af, at de, der afstår jorderne, er beskattet ensartet. Det kan ikke være rimeligt, at man, når man eksproprierer, skal vi sige 1.000 m², giver en bestemt pris pr. kvadratmeter, men hvis man eksproprierer 20.000 m², så giver man på grund af beskatningsreglerne reelt en anden m²-pris. Man indfører altså noget nu, som forvirrer på ny.

Der skal naturligvis være en skæringsdato. Det er måske lidt farligt at sige det til finansministeren, men jeg har forstået, at loven skal træde i kraft den 1. januar 1973, at vi skal altså arbejde i denne sommer under den gamle lovs regler. Det vil sige, at når ekspropriationskommissionerne er ude at ekspropriere langs vore veje og mange andre steder, så er det den gamle lovs regler, der gælder. Man kunne næsten fristes til at sige: der vil da blive et stormløb på ekspropriationskommissionerne, idet mange vil spørge, om de ikke kan komme den dag i

[Jens Foged.]

morgen for hurtigst muligt at få det ordnet under rimelige forhold. (*Afbrydelse af finansministeren* [Grünbaum]). Jeg har intet imod afbrydelsen fra finansministeren om, at priserne skal være lavere, men stå i relation til, at erstatningerne er skattefrie; det anser jeg for rimeligere end at indføre dette nye, forvirrede og forvirrende system, for det er det, og det vil betyde forskelsbehandling fra ejendom til ejendom, fra skatteyder til skatteyder, langt, langt større forskelsbehandling, og det er det, jeg synes vi skulle undgå. Vi havde fundet en forenkling, og nu gør ministeren næsten, hvad han kan for at gøre det endnu sværere. Øget administration, det er, hvad vi får i dette tilfælde.

Fradragsretten for de 40.000 kr., som senere blev til 60.000 kr. og 75.000 kr., hvad ved jeg, med de regler, vi havde, foreslås nu ændret til 20.000 kr. Der er altså på dette område tale om en væsentlig forringelse af fradragsretten. Den foreslåede margen for skattefrihed er indskrænket væsentligt og vil ikke levne plads for almindelige flytninger eller genanskaffelser, uden at der trækkes kapital ud af erhvervslivet. På intet tidspunkt har vi efter min opfattelse haft større brug for kapital til rationalisering og investering samt strukturændringer end netop nu, og på et sådant tidspunkt, hvor vi forhåbentlig kommer ind i fællesmarkedet, kommer finansministeren med en stramning, der trækker penge ud af erhvervslivet. Ministeren kan måske nok svare dertil: åh ja, 45 mill. kr., det skæpper ikke meget i ministerens kasse. Nej, men det er meget for den enkelte. Det er den enkelte, det rammer, og det hjælper bogstavelig talt ikke i finansministerens kasse. Jeg finder også, det er et argument for, at man skulle lade det, man har nu, være tidløst, lade det stå.

Når man ser på tallene i finansministerens bemærkninger til lovforslaget, så er det heller ikke småpenge for den enkelte. Finansministeren har selv skitseret en handel med et landbrug, hvor der før var en beskatning på 8.400 kr., den bliver nu på 56.400 kr. Så mange penge trækker man altså ud af denne borger, som eventuelt skal hen og købe en større ejendom, en bedre ejendom, lægge jorder til; nej, staten skal have sin luns først. Et andet eksempel, som finansministeren selv er far til: før blev der beskattet

med 220.800 kr., og nu beskattes der med 304.800 kr. Det er en trækken penge ud af erhvervslivet, således at man i nogle tilfælde vil skræmme disse folk fra at tage dette initiativ, som de ellers ville have taget. Finansministeren kunne eventuelt vente, til virksomheden gik i arv til sin tid; det gør finansministeren ganske vist også, han venter nok og tager lidt eller meget — vi skal jo også have arveloven til behandling i dag. Det kunne godt hænde sig, at man skulle lade den enkelte borger, mens han var i fuld vigør og fuldt arbejdsdygtig, dygtig til at disponere, få lov til at beholde de penge, således at erhvervslivet kunne fungere; så kan vi senere diskutere, hvordan arveafgiftsloven skal være.

Beskatningsprocentens forhøjelse fra de 40 til 50 kan vi naturligvis ikke tiltræde. Modsætningsvis må jeg sige, at forhøjelsen af den skattefrie bundgrænse, bundfradraget, fra 3.000 kr. til 6.000 kr. finder vi rimelig. Finansministeren var jo nok nogenlunde klar over vores reaktion i så henseende.

Lovforslaget om ændring af frigørelsesafgiften er jo af særdeles teknisk karakter, og jeg må i nogen grad give hr. Hans Lund ret i, at det kunne godt være, vi skulle have en grundig gennemgang af hele problemet omkring frigørelsesafgift på jord og by- og landzoner. Det ligger som en opgave til folketinget at finde en mere forenklet måde at gøre det på. Jeg tror, finansministeren er enig med mig i dette synspunkt, og når hr. Hans Lund siger det, så kan det vel ikke være langt fra socialistisk tankegang. Her er et område, hvor man har skønnet, at kun en mindre part af folketingets medlemmer, som det blev sagt, kan hitte ud af lovgivningen, administrationen døjer med at få skatteyderen til at acceptere, hvad der egentlig sker, og skatteyderen kan ikke selv bedømme det. Tiden må være inde til i stedet for nu at komme med noget, der flytter på det hele, at tøve lidt, og det er mit råd til finansministeren vedrørende begge lovforslag. Det kan være godt, de er fremsat, så kan vi få et grundlag at debattere på, men der burde tøves med dem, sådan at de ikke bliver vedtaget, hvis vi ikke kan få et fuldstændig reelt arbejde i udvalget nu. Jeg vurderer det sådan, at man dårligt kan nå et reelt arbejde, inden folketinget skal sendes hjem. Derfor skulle man tøve så længe, at man fik

[Jens Foged.]

sommeren til at gå med nye undersøgelser, nye beregninger, så man virkelig kunne få et reelt oplæg med en forenkling til efteråret.

Med hensyn til spørgsmålet om ophævelse af bondegårdsreglen, så har også den jo voldt problemer og vil stadig væk volde problemer. Vi finder, at man skal være særdeles varsom med at ændre på reglerne, og vi må frem for alt være klar over, at vi skal være retfærdige over for de borgere, så vidt det lader sig gøre. Og hvis vi opretholder bondegårdsreglen, så tror jeg nok, at vi noget sikrere kunne sige til den enkelte skatteyder, at han ikke vil blive beskattet bort fra ejendommen. Det er vor frygt, at der kan ske en beskatning af så hård en karakter, hvis vi ophævede den regel, at ejerne beskattes fra ejendommen, og det kan ikke være rimeligt.

Må jeg som slutbemærkning sige, at der er et par ønsker, jeg gerne vil have ind i debatten også. Vedrørende ekspropriationerne finder vi i venstre, at man måske skulle tage loven om jordfordeling op samtidig. Når disse veje skærer igennem områderne og splitter ejendommene ad, så ville her være en kærkommen lejlighed til at ændre jordfordelingen, men den er ikke vid nok i øjeblikket. En ændring af jordfordelingsreglerne hører vel hjemme inden for landbrugsministerens område, men netop når vi diskuterer ekspropriationer og deres beskatningsforhold, får det stor betydning, om det er små eller store arealer, der skæres fra. Jordfordeling er derfor et problem, der uløseligt hænger sammen med dette.

Debatten omkring parcelhusene har jo været bragt ind i billedet. Jeg skal kun sige, at jeg er enig i, at parcelhusene ikke skal beskattes. Men når man er enig i det — og jeg har indtrykket af, at den højtærede finansminister er af samme opfattelse — så må man da ikke, så snart det drejer sig om erhvervslivet, gå hen og sige: ja men vi beskatter erhvervslivet meget stærkt, og parcelhusejerne skal være fri. Jeg siger det mere for at plædere for fritagelse for erhvervslivet, end for at man skal gå den modsatte vej. Jeg har desværre indtrykket af, at finansministeren har tendens til at gå den modsatte vej.

Argumentationen for at opkræve kapitalvindingskat i forbindelse med ekspropria-

tioner går ud på, at fordi der er nogle frivillige afståelser, frivillige handler, som man ikke helt kan behandle efter samme regler og give skattefrihed, skal man skride til at beskatte alle afståelser. Man kunne også sige: hvis der er frivillige handler, der indgås under sådanne forhold, at det er det offentlige, der kommer og siger: vi skal have det, vi har brug for det, så er handelen jo kun delvis frivillig. Hvis køber og sælger dér i stedet for at gennemføre en ekspropriationsforretning den dag, de er sammen til møde, kunne gennemføre en frivillig handel, var det rigtigste da, om den blev behandlet skattemæssigt, som om det var en ekspropriation. Det vil stadig væk efter vor opfattelse sige, at den skal være skattefri.

Vi finder, at genanskaffelsesværdien eventuelt også skal ind i billedet igen. Hvis finansministeren plæderer for, at dette skal gennemføres næsten til punkt og prikke, så beder vi om, at man dog ikke rammer folk på en sådan måde, at de nok får noget eksproprieret, men ikke kan genanskaffe tilsvarende værdier andre steder. Jeg indrømmer blankt, at den tidligere regel om genanskaffelse ikke var nem at administrere, og det var en af årsagerne til, at jeg var medvirkende til at få den afskaffet, idet jeg mente, det var bedre, at vi ikke havde den regel om genanskaffelsesværdi, at skattefriheden var noget reelt, noget enkelt, og så måtte man sætte erstatningerne i rimeligt forhold hertil for at få den reelle, nemme regel.

Det er det, vi anbefaler, og vi håber, at regeringen vil være villig til at forhandle det på rimelig måde.

Bernhard Baunsgaard: Finansministeren anfører et sted i fremsættelsen som begrundelse for, at man vil forhøje procenten for den særlige indkomstskat fra 40 til 50:

„Herved opnås det, at kapitalvindingskatten i højere grad end hidtil kommer i niveau med den skat, som skal betales, når den almindelige indkomst øges.“

Det lyder rent umiddelbart ikke urimeligt. Det er vel rimeligt, at denne særlige indkomst beskattes på linje med arbejdsindkomster. Så langt kan jeg uden videre følge finansministeren, men på dette område gælder det dog vist mere end på noget andet område, at ét er teori og noget ganske andet praksis; for at tale med salig Holberg: Ét er

[Bernhard Baunsgaard.]

et søkort at forstå, et andet skib at føre. Jeg kan ikke støtte det forslag, som finansministeren her har fremsat, ikke i den udformning, hvori det foreligger.

Nu bliver det ikke nemmere at tage stilling til det af, at det er forbundet med det andet forslag om ændring af loven om frigørelsesafgift. Ministeren har sagt et sted i sin fremsættelse, at det gælder om at ramme værdistigningerne på jorden. Man kommer vist ikke uden om, at sådan som loven om særlig indkomstskat er udformet, kommer den til i særlig grad at vende sig mod ét erhverv, nemlig landbruget. Og selv om vi kan være enige i det teoretiske udgangspunkt, så vil jeg dog gerne stille finansministeren det spørgsmål, om han tror, at det for en landbruger vil føles rimeligt, at hans fortjeneste ved afståelse af en landejendom — og der vil jo typisk blive tale om afståelse af ejendommen, fordi den flyttes til byzone — beskattes så højt og så skarpt nu for fremtiden, hvis forslaget bliver vedtaget, når finansministeren samtidig fastslår, at parcelhuse skal være undtaget fra særlig indkomstskat.

Jeg tror ikke, det er muligt at gå til denne skærpelse af den særlige indkomstskat og få den accepteret som noget rimeligt og retfærdigt af befolkningen, hvis man stadig undtager parcelhusene. Jeg vil sige ligesom den forrige ærede taler, at dette er ikke et forslag fra mig om, at vi i dag skal fare til at inddrage parcelhusene under særlig indkomstbeskatning, når de sælges med fortjeneste. Men ministeren er nødt til, når han ikke selv vil komme med et forslag herom, at forstå, hvilken modtagelse det vil få ude i befolkningen, at man kan tillade, at en stor fortjeneste på et parcelhus går ganske fri fra skat, mens man, når fortjenesten tages i et erhverv, hvor der typisk vil blive tale om, at man skal anskaffe sig et andet landbrug, går hårdt og blodigt til værks. Dette kan ikke være rimeligt.

Ministeren har endvidere foreslået, at vi nu for fremtiden skal beskatte ekspropriationserstatninger og anden skadeserstatning. Jeg er vel klar over, at der kan være forhold, der peger på, at vi løser visse problemer ved at beskatte ekspropriationserstatninger, men jeg vil gerne have ganske klarhed over, om det ikke er ministerens indstil-

ling, at den mand, som tvinges til at flytte, fordi hans ejendom eksproprieres, han skal i det store og hele stilles, som om han fortsat var i besiddelse af sin ejendom. Det kan ikke være rimeligt, at vi både tvinger ham til at flytte og stiller ham ringere end før. Hvis vi tager konsekvensen af dette, ja, så må det jo medføre, at vi forhøjer ekspropriationserstatningerne med det beløb, som fremtidig skal betales i skat. Var det ikke Ebberød bank, der i sin tid havde den hovedregel for sin virksomhed, at det er mængden, der gør det? Ekspropriationserstatningerne må sættes op, sådan at der er plads til skatten, og så står manden naturligvis som før, vi har bare fået sat det hele godt i vejret.

De samme principielle betragtninger må naturligvis gælde i tilfælde af skadeserstatninger.

Ministeren har så stillet et forslag til vedrørende loven om frigørelsesafgift m. m., idet det er foreslået, at vi afskaffer afståelsesafgiften og lader den afløse af særlig indkomstskat. Jeg vil gerne være med til i udvalget at se på forholdene omkring dette, men igen: vi rammer her mennesker — i mange tilfælde i hvert fald — som aldeles intet ønske havde om at blive flyttet til byzone. Derfor kan det ikke være rimeligt, at de, fordi vi andre skal have mere plads, i særlig høj grad bliver ramt.

Jeg håber ganske bestemt, at det ikke er ministerens forestilling, at vi nu i den korte tid, der er tilbage af samlingen, skal haste disse forslag igennem uden at få tid til at gennemgå hvert eneste af de problemer grundigt, der rejser sig i forbindelse med forslagene. Vi har jo tidligere — og jeg har tilmed været med til at støtte det, fordi jeg følte, det dengang var nødvendigt — for denne regering hastet forslag igennem. Men jeg vil gerne sige det, så der ikke bagefter kan være diskussion om det, at vedrørende disse forslag — med de mange udviklede og komplicerede følger, forandringer i disse love vil få — vil jeg ikke være med til at støtte på nogen måde, at der ikke bliver tid til en særdeles grundig udvalgsbehandling. Jeg må derfor bede ministeren give os den nødvendige tid, og to måneder er efter min mening — specielt under hensyn til den hast, hvormed vi kan få svar på vore spørgsmål — ikke tilstrækkelig tid. Men

[Bernhard Baunsgaard.]

hvis ministeren ønsker, at lovforslaget skal gælde fra den 1. januar 1973, er der jo også tid i den kommende samling til at se på det.

Ømann: Det er jo betegnende, at de tre borgerlige ordførere, vi her har hørt, alle har udstedt en læbebekendelse til, at arbejdsfri indkomster skal beskattes mindst lige så hårdt som arbejdsindkomster. Men det er lige så betegnende, at når man så skal i gang med at beskatte dem, så kan det simpelt hen ikke lade sig gøre, for så vælter erhvervslevet, så hindrer man generationsskiftet, så er det den lille mands oparbejdede erhvervs-ejendom, som han skal have en genanskaffelsessum for. Der er alting i vejen. Ja men sig mig en gang: er det ikke på tide, at de borgerlige partier erklærer, at det efter deres mening ikke kan lade sig praktisere at beskatte arbejdsfrie indkomster? For det er jo konsekvensen. Når man her har hørt disse kraftige indlæg fra borgerlig side, så må jeg nok sige, at de er noget ude af proportion. Der savnes aldeles en sans for proportioner. Jeg skal prøve på at markere det.

Hr. Jens Foged var inde på forskellen mellem 13. almindelige og 14. almindelige vurdering. Hvad steg ejendomsværdierne med mellem disse to vurderinger? Åh, en klatskilling af 56 milliarder kr. eller gennemsnitlig pr. år 14 milliarder kr. Hvad er det, vi snakker om her? Her snakker vi om en særlig indkomstskat, som er i den grad barberet, at proventet — det totale provenu, ikke proventet ved ændringerne her, men det totale provenu — er på 1/2 milliard kr. Jeg vil gerne sige til folketingets medlemmer, at der er langt igen til, at man indtager formuestigninger og arbejdsfrie for tjenester; der er meget langt igen.

Når man skal høre repræsentanter for VKR her i dag lade, som om de ikke ved, at der er noget, der hedder formuestigninger og arbejdsfrie indkomster, så er det i og for sig mærkeligt. Det var jo hele denne sfære af økonomien, som fuldstændig var uden for finanspolitisk kontrol, mens VKR-regeringen var ved roret. Det var disse løse penge, som var uden for enhver kontrol, som bidrog til valutavanskelighederne, til inflationen, til den høje belåning af parcelhusene osv., osv. Det ved man jo godt. Viljen til at se på de reelle økonomiske problemer burde

være til stede med den økonomiske situation, vi i dag står i, men vi må altså konstatere, at der fra borgerligt hold intet er der tyder på, at man har vilje til overhovedet at kigge på disse problemer, endsiige at tiltræde en løsning af dem.

Det er jo et meget beskedent forslag, dette her. Det giver et provenu på 45 mill. kr. Jeg synes, det overvejende, man kan sige om forslaget, er, at det medfører ret kraftige forenklinger; dem er jeg glad for, både hvad angår lov om særlig indkomstskat, og hvad angår loven om frigørelses- og afståelsesafgiften, hvor man altså kvitter afståelsesafgiften og falder tilbage på den særlige indkomstskat. Det må da være en forenkling også for de skatteborgere, som man var så bekymret for for lidt siden.

Men jeg må give de to sidste ærede talere ret i, at det er ejendommeligt, at det største område, hvor denne lov ville have et virkefelt, hvis den fungerede sådan, som den oprindelig var planlagt, ja, det er taget ud af loven. Vi ved alle fra vores daglige færden, at der indhøstes meget store og ganske urimelige avancer på enfamilieshuse. Vi ved det. Men alligevel er dette fredhelligt, dette område. Hvorfor, må jeg spørge på baggrund af den økonomiske situation, hele landet står i. Er landets borgere virkelig interesserede i en sådan retning af den økonomiske politik? Jeg tror det næppe. Jeg tror, at tiden er inde til at overveje, om der ikke skulle være mulighed for en eller anden form for afgift af disse omsætninger. Jeg ved, det er meget vanskeligt at beregne avancerne i disse tilfælde, men så kunne man dog gå en meget lemfældig mellemvej og sætte en eller anden omsætningsafgift på. Jeg synes, det ville være rimeligt og forsvarligt under hensyn til den nuværende økonomiske situation.

Der er kommet en ensartet sats for den særlige indkomstskat på 50 pct., den kan jeg bifalde. Den tjener til at hindre, at der foretages skattetænkning og manipulationer mellem almindelig skat og særlig indkomstskat.

Tidligere var det kun den yderste del af avancerne ved salg af ejendomme, der blev beskattet, nu får man lidt mere med, men det giver altså ikke det helt store provenu, så der er ingen grund til panik, hverken med hensyn til generationsskifte eller med hen-

[Ømann.]

syn til, at man skulle beskære erhvervslivets kapital.

Hvis der skulle være vanskeligheder for en virksomhed med at fortsætte, ja, så er jeg da villig til at drøfte en eller anden form for henstand. Den problematik var vi jo dybt inde i, dengang man talte om lovgivningen vedrørende skifte.

At skades- og ekspropriationserstatninger stilles lige med salgssummer i relation til særlig indkomstskat, har jeg hele tiden syntes var rimeligt, ligesom jeg har fundet det urimeligt, at man fremtvang en ekspropriationsprocedure i tilfælde, hvor man lige så godt kunne have foretaget en fri handel.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på detaljerne i lovforslagene og beregningsmetoderne. Jeg skal kun pointere, at det er beskudne lovforslag, som der ikke er grund til at gøre så megen blæst ud af, som hidtil er gjort i denne debat, og at vi naturligvis er glade også for beskudne skridt. Men jeg vil gerne stille det i relief ved atter at nævne, at formuestigningerne på disse ting, som denne lovgivning hovedsagelig omhandler, nemlig fast ejendom, pr. år er mindst 15 milliarder kr., og at der i og for sig er langt igen. Dette må være til stor gene for den almindelige økonomiske udvikling.

I øvrigt skal jeg tilsige vor velvillige behandling af de to lovforslag.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg må tilstå, at jeg synes, behandlingen her i dag har været beklagelig, idet jeg tænker på de udtalelser, der er kommet fra de tre borgerlige partier, som man nogle gange udtrykker det.

Mest af alt kan jeg beklage, at man ikke fra radikal side kunne give tilslutning til disse forslag. Jeg skal uden videre indrømme, at det var mest de radikales udtalelser, der her interesserede mig. Jeg var ikke meget i tvivl om, at man fra venstre og konservative ville tage afstand fra det forslag, der ligger her — eller fra de to forslag, vi har jo også frigørelsesafgiften med. Jeg ved ikke, om man kan konstatere nu, at der er sket en virkelig afgørende ændring i de radikales holdning. Vi kan jo håbe på, at man i udvalget måske alligevel kan finde frem til en forståelse, men efter det, der er sagt her i dag, tyder alt på, at de radikale virkelig har ind-

stillet sig på at overtage rollen som bannerfører for den borgerlige fløj i dansk politik.

Her er vi jo inde på et virkelig afgørende spørgsmål. Jeg er enig med hr. Ømann i, at det er et meget beskudet forslag, det er meget små midler, der ad denne vej kommer ind, i hvert fald i de første år. Senere kan det nok blive til noget mere. Det håber jeg da. Jeg havde nemlig ikke tænkt mig at følge hr. Jens Fogeds anvisning på at rykke op til 14. almindelige vurdering. Næste gang skulle det måske være 15. almindelige vurdering osv. På den måde kunne man aldrig nogen sinde få noget ud af denne lovgivning. Men forudsat at man bliver stående på 13. almindelige vurdering, så vil jeg mene, at denne lovgivning kan komme til at give ganske betydelige resultater i retning af, at man får inddraget nogle af de arbejdsfrie indkomster eller i hvert fald kapitalværdistigninger, som finder sted, og som befolkningen jo i virkeligheden har vendt sig imod, ganske forståeligt.

Man har også talt om, hvad der vil ske, hvis vi kommer ind i fællesmarkedet, i den forbindelse, og man har stærkt kritiseret, at regeringen ikke er kommet med forslag, som efter de pågældendes mening i højere grad tog fat om nælden her, altså i højere grad kunne medvirke til, at man inddrog de jordprisstigninger og jordprisgevinster, som formentlig vil følge af en sådan tilslutning — og det er vi vel enige om alle sammen, modstandere såvel som tilhængere, at der kan komme en sådan stigning. Disse forslag er ikke fremsat som forslag i forbindelse med EF-debatten. De ville under alle omstændigheder være blevet fremsat, men jeg synes da nok, man har lov til at tænke på det også; vi må have lov til fra folketingets side at medvirke til, at man får inddraget nogle af de store gevinster.

Det er ikke rigtigt, når det er sagt, at dette forslag særlig går ud over landbruget. Jeg tror, det var hr. Bernhard Baunsgaard, der var inde på den betragtning. Det er der ikke noget om. Jeg ved ikke, om hr. Bernhard Baunsgaard har læst lovforslaget tilstrækkelig grundigt eller har studeret søkret tilstrækkeligt. Hvis han havde det, ville han jo have opdaget, at den reelle beskatningsprocent for fast ejendom ikke er ændret til trods for, at man har sat de 40 pct. op til de 50 pct. Det er uændret 60 pct., der

[Finansministeren.]

gælder for fast ejendom. Det, der sker, er udelukkende en udvidelse af beskatningsgrundlaget i overensstemmelse med det forslag, som den tidligere socialdemokratiske regering og finansminister fremsatte i 1967, men som VKR-regeringen som en af sine første handlinger strøg af bordet, nemlig en nedsættelse af det skattefrie tillæg på 40 pct. til 20 pct. Det er det, der er taget med her, og man kan ikke være særlig forbavset over, synes jeg, at vi kommer med forslaget. Der er ikke tale om repressalier, vil jeg sige til hr. Jens Foged. Det er en ganske klar konsekvens af det, der skete ved valget. Ingen har jo lagt skjul på fra vor side, at vi mente, at de 40 pct., som blev fastsat sidste år, var for lavt sat. Vi foreslog dengang selv 50 pct. ud fra den betragtning, at 50 pct. var mere i overensstemmelse med det nuværende skatteniveau end de 40 pct., som jo kun svarede til proportionalstrækket, og at 50 pct. derfor måtte være rigtigt, hvis man ud over at inddrage spekulationsgevinster, som man kalder det, altså kapitalgevinststigninger i almindelighed, også ville prøve på at komme det, vi kalder for de legale skatteunddragelser, til livs. Det er også et af formålene med dette lovforslag, sådan at man ikke i samme grad som nu kan spekulere i at ændre en almindelig indkomstskat til en særlig indkomstskat. Jeg troede ærlig talt, at vi i almindelighed var enige om her i folketinget, at vi måtte gøre noget ved det. Det kan ikke nytte noget, at man bare bliver ved med talemåder om, at vi skal disse skatteunddragelser til livs, men ikke gør noget ved det her i folketinget.

Jeg kan altså ikke se andet, end at det er et forholdsvis beskedent forslag. Her er jeg altså helt enig med hr. Ømann. Vi opretholder jo inflationssikringen. Nu lagde jeg selvfølgelig godt mærke til, hvad hr. Jens Foged var inde på, at inflationen udgjorde 10 pct. Han kan nu ikke tage finansministeriets papir til indtægt for denne betragtning, for det drejer sig om noget helt andet. Jeg mindes engang, da jeg som nybagt økonomiminister udtalte noget om, at vi skulle prøve på, om vi kunne begrænse den årlige pristigning til 4 pct. Da blev jeg kaldt for inflationsministeren, idet venstre påstod, at den kun måtte være 2 pct. I denne lovgivning ansættes den altså til 6 pct., og det røres der

ikke ved. Dertil kommer de 20 pct., som tillægges til anskaffelsværdien, så jeg synes, man må sige, at der sker ingen beskatning her af den almindelige inflationsudvikling for fast ejendom. Man får 20 pct.s tillæg, og man får et tillæg på 6 pct. p. a., og man får naturligvis tillæg for forbedringer og de pristigninger, som finder sted på dem. Det, man beskatter, er den reelle kapitalgevinst, hvor man kan sige, at her bør de pågældende dele med det øvrige samfund.

Så kan man spørge, om disse forslag vil have uheldige virkninger over for erhvervslivet i retning af, at man trækker kapital ud af erhvervslivet. Jeg mener, man må kunne sige, at i visse tilfælde kan der være sådanne uheldige virkninger, som det må være vor opgave at modvirke, men jeg kan ikke over en bank, jeg kan ikke blankt acceptere, at man i alle tilfælde skal slippe for at betale denne skat på kapitalgevinster, hvis en virksomhed sælger for at flytte f. eks. Det kan jeg slet ikke. Jeg har selv været ude for konkrete eksempler, forrige gang jeg var finansminister, fra Københavns omegn, hvor gartnerier flyttede ud, og hvor det ville være aldeles urimeligt, hvis man sagde, at de ikke skulle beskattes. Der var rigeligt med penge til etablering af et nyt og større, i de fleste tilfælde dobbelt så stort, gartneri, når bare man flyttede de 30-40 km længere ud, som der var rimelighed i. Noget lignende kan gælde en industrivirksomhed, hvis den ligger på meget dyre byggrunde og sælger for at flytte ud til andre områder. Her er der også plads for en rimelig beskatning. Men der kan være tilfælde, hvor det ikke er rimeligt, og jeg vil gerne være med til at overveje, om der kan findes frem til henstandsordninger eller andre ordninger, hvorved man kan hjælpe på de likviditetsvanskeligheder, som sådanne virksomheder kan komme ud for. Det synes jeg må være ganske rimeligt. Det var hr. Hans Lund, der rejste det spørgsmål, og det vil jeg gerne takke hr. Hans Lund for; jeg giver altså tilsagn om at ville se på det spørgsmål.

Spørgsmålet om, hvorvidt man kan gå til en fuldstændig ophævelse af frigørelsesafgiften, kan jeg ikke tage stilling til, og hr. Hans Lund sagde da også, at det var en personlig bemærkning, han kom med. Det har altså ikke været genstand for nogen som helst drøftelse hverken i regeringen eller i

[Finansministeren.]

den socialdemokratiske gruppes skatteudvalg, men det betyder naturligvis ikke, at vi ikke i det udvalg, der nu bliver nedsat, kan se på det spørgsmål. Jeg forstod, at man fra venstres side også var ret stærkt interesseret i at se på hele spørgsmålet om frigørelsesafgiften.

Vi må jo erkende, at det i allerhøjeste grad var lovjaskeri, det, der skete, da VKR-regeringen pressede frigørelsesafgiften igennem. Det var jo sådan, at vi måtte sidde i udvalget og — på fri hånd, næsten — gennemføre meget store ændringer i det forslag, der lå foran os, og det skete i al hast. Jeg er ganske enig i, at sådan noget bør ikke ske, og det er i hvert fald for mig en af grundene til, at vi har foreslået, at man ophæver afståelsesafgiften og dermed får gjort noget ved det, som jeg troede var en lapsus, men som jeg nu forstår måske har været bevidst, at man ikke skulle inddrage den værdistigning, der lå forud for overgangen til byzone eller sommerhusområde. Jeg troede faktisk, det var en lapsus, men all right, hvis det er bevidst, at man har lavet det, så bliver det jo ikke mindre vigtigt at få ændret på det, for det er ganske uretfærdigt. Jeg synes også, det er uretfærdigt over for de landmænd og landbrugere, som bliver liggende ude i landzonerne. Hvorfor skal de beskattes fuldt ud af den stigning, der har været i grundpriserne, medens de landbrug fritages herfor, som oven i købet får den fordel, at de kan få en betydelig gevinst — ganske vist er der en skat, men der er dog en betydelig gevinst tilbage — ved at komme ind i byzoneområdet. De får en betydelig fordel, og så skal de derudover have en bedre stilling end de landbrug, der bliver liggende ude i landzonerne; det kan da ikke være rimeligt over for de almindelige landmænd. Derfor er der logik i og god begrundelse for det forslag, der er stillet.

Med hensyn til en eventuel genanbringelsesregel kan jeg sige, at det er betænkeligt, meget betænkeligt at skulle bevæge sig ind på noget sådant igen. Jeg vil ikke helt afvi-

se, at man kan drøfte et sådant spørgsmål i udvalget. Hvis vi kan finde frem til noget, der er rimelighed i, så kan vi jo se på det, men det kan slet ikke blive den regel, som man havde tidligere, og som gav så store vanskeligheder.

Der er vel ingen grund til at sige ret meget om spørgsmålet ekspropriationserstatninger. Det kan man have forskellige meninger om. Jeg lagde dog mærke til hr. Jens Fogeds meget interessante indlæg på det punkt. Jeg forstod det nemlig sådan, at hr. Jens Foged mente, at man kunne godt have skattefrihed for disse ekspropriationserstatninger, men til gengæld skulle man så sætte vurderingssummen, ekspropriationssummen, tilsvarende ned. Nu er det jo sådan, at det skal være værdien i handel og vandel, man bruger i alle tilfældene. Det er en interessant betragtning, hr. Jens Foged fremsatte. Realiteten bliver altså den samme, at de mennesker faktisk bliver beskattet, hvis man sætter erstatningerne tilsvarende lavere. Jeg ved ikke, om noget sådant kan gøres, om man kan lave et sådant system, men det vil jeg da gerne se på. Jeg tager altså hr. Jens Foged på ordet, at man så til gengæld skal sætte prisen tilsvarende lavere; vi kan da se på det.

Jeg synes lige, jeg vil sige lidt om det, hr. Juul-Madsen udtalte. Det var jo nogle meget skarpe bemærkninger om socialisme og udhuling af det nuværende samfundssystem, socialistisk lovgivning osv. Jeg synes overhovedet ikke, der er noget som helst grundlag for sådanne udtalelser. Hvis der er grundlag for en sådan betragtning, så er det nuværende samfund et meget, meget, meget svagt samfund. Hvis det kan ryste det kapitalistiske samfund, at man skal af med disse penge i form af en merbeskatning af kapitalgevinster, så er det samfund vel ikke værd at have med at gøre overhovedet. Men jeg tror heller ikke på, at hr. Juul-Madsen har nogen som helst ret i disse betragtninger, og jeg synes, det er sørgeligt, at man skal stille tingene så skarpt op, for hvordan skal man dog få gennemført reformer i det danske

[Finansministeren.]

samfund, hvis man, hver gang der skal gennemføres noget, som en meget, meget stor gruppe i den danske befolkning — halvdelen i hvert fald, måske mere — mener er rimeligt, skal slynge den slags ting ud?

Jeg mener, at vi skal kunne fortsætte reformarbejdet og omdanne samfundet i mere demokratisk retning, også mere økonomisk demokratisk retning, end vi kender det i dag, og det er jo en anden side af denne sag. Man kan sige, denne sag har noget med det at gøre, men skal man ind på bedre systemer end det, vi kender i dag, så tror jeg ikke, man kommer uden om, at vejen må gå over økonomisk demokrati, sådan at medarbejderne får andel i kapitalen. Så kan man godt begynde at snakke om, at den beskatning, som det offentlige i det nuværende system lægger på virksomhederne for at inddrage disse værdier, måske kan undværes, fordi den så kan indgå i et samlet system med økonomisk demokrati, hvor medarbejderne i virksomhederne på den måde får andel i disse værdier, således at de ikke bare tilfalder en lille gruppe i det danske samfund.

Ja, jeg kan altså desværre ikke takke de radikale, venstre og de konservative for nogen tilslutning her i dag. Jeg har forstået, at man har givet tilsagn om i hvert fald en saglig behandling i udvalget, og det kan vi da altid være glade for. Jeg kan på min side også sige, at jeg er villig til at drøfte visse ting, de ting, jeg har nævnt her med hensyn til den usikkerhed, der kan være i visse tilfælde, og den urimelighed, der måske kan være i visse tilfælde, hvor erhvervsvirksomheder skal flytte. Det vil jeg gerne se på.

Juul-Madsen: I mit indlæg nævnte jeg ikke problemet i forbindelse med parcelhusene. Det var ganske bevidst, at jeg ikke gjorde det, for jeg ønskede ikke at medvirke til, at denne problemstilling blev inddraget i denne debat om nogle lovforslag, der jo ikke har relation til parcelhusene. Men når andre har gjort det, og når specielt hr. Ømann har gentaget sine yndlingsteorier vedrørende parcelhusene, så er det også nødvendigt for mig at komme med en enkelt kommentar.

Hr. Ømann har jo et særligt forhold til parcelhusejerne. Så vidt jeg husker, er det hr. Ømann, der har brugt udtrykket „ligu-

sterfascister“. Jeg ved ikke, hvad hr. Ømann lægger i det udtryk, men jeg må indrømme, at i mine øren lyder det nærmest som et skældsord. Hr. Ømann kan jo dårligt udtale sig til en avis eller udtrykke en politisk opfattelse, næsten uanset hvad den drejer sig om, uden at der kommer et angreb på parcelhusejerne og det, han kalder deres privilegier. Det har hr. Ømann lov til, og jo længere han bliver ved, set fra mit synspunkt, desto bedre.

Men vi andre har så også lov til at sige, at vi er ganske uenige med hr. Ømann. Når man nævner de store stigninger i ejendomsværdierne, det gælder såvel parcelhusene som andre ejendomme, så må man jo, for at der bliver rimelighed i det regnestykke, have en lang, lang række faktorer med såsom lejeværdi, som hr. Ømann jo heller ikke kan få høj nok, såsom beskatning af grundværdierne, som hr. Ømann og hans venner ikke kan få høj nok de steder, hvor de har indflydelse. Man må også tage hensyn til den almindelige prisudvikling og reallønssstigning i samfundet. Før kan man ikke på reelt grundlag diskutere de ting, som hr. Ømann så flot og så ofte slynger ud vedrørende „parcelhusejernes helt urimelige skat-tefordele her i landet“ — for at bruge et af hans yndlingsudtryk.

Jeg beklager mig ikke over, at den højtærede finansminister var utilfreds med min tale. Jeg ville have undret mig, hvis det ikke havde været tilfældet. Det ligger nu engang sådan, at der i denne sal nok går en ganske klar skillelinje med hensyn til, hvorledes vi vurderer, hvad der er af beskatningsmuligheder — og jeg må i forbindelse med de lovforslag, vi behandler, i saglighedens og sandhedens interesse sige: øgede beskatningsmuligheder — hos det erhvervsliv, der skal bære samfundsudviklingen. Der er nok en helt klar skillelinje i salen mellem den opfattelse, som det, vi kalder de borgerlige partier, har af, hvor meget erhvervslivet kan bære, og hvor meget finansminister Grünbaum og hans parti, for slet ikke at tale om SF, mener erhvervslivet kan bære.

Det, jeg har understreget, er, at vi er ude i en udvikling, hvor man tapper erhvervslivet for kapital og gør det på et tidspunkt, hvor erhvervslivet mangler kapital, bl. a. fordi omstillingsprocessen, nyinvesterings-

[Jουλ-Madsen.]

processen går hastigere i det moderne samfund end i det samfund, vi havde for bare 10 år siden.

Jeg har den opfattelse, at når man tapper dette erhvervsliv for kapital, både ved at man tapper de folk, der indskyder kapital, og ved at man tapper de folk, der ejer erhvervsvirksomhederne — og det var ikke mig, der talte specielt om landbruget; jeg mener, denne lovgivning nok så hårdt rammer industrien og handelen og anden form for erhvervsliv, som den rammer landbruget — så bliver resultatet af denne udvikling, at han, som man netop fra venstre side i salen ønsker at kalde den lille mand, er den, der bliver sorteper, mens det er de egentlig velhavende, som jo altid klarer sig, og de store aktieselskaber og de udenlandske koncerner, der kommer ind i billedet, hver gang den almindelige borger må give op.

Derfor kan erhvervslivet godt være stærkt, men det får altså ikke den brede sammensætning og hviler ikke med sit kapitalgrundlag på den bredde i befolkningen, som f. eks. det konservative folkeparti ønsker. Det er vel nok dér, hovedforskellen mellem den ærede finansminister og mig ligger. Når ministeren siger: ja men det er jo kun beskedne ændringer, så må jeg tilføje: ja, hvis vi ser på de 45 mill. kr., og hvis det blev ved det, hr. minister. Men hensigten med forslaget er jo ikke, at det skal være beskedne ændringer. Hensigten med forslaget er, at fremtidige stigninger hårdt og kontant skal angribes i forbindelse med hvert eneste salg, der finder sted af fast ejendom her i landet. Og jeg må stadig understrege, at det er jo ikke spekulanter, vi taler om.

Jeg har gennem mange år haft lidt med erhvervslivet at gøre på forskellige felter. Jeg ved, at de største beslutninger, som almindelige mennesker skal træffe, det er, når de skal købe en erhvervsvirksomhed, skal etablere sig, når de eventuelt skal udvide den, og når de engang skal afhænde den på grund af sygdom eller alderdom. Jeg ved, at hele deres liv, deres opsparing og deres tilværelse er knyttet til disse virksomheder. Jeg ved også, at hvis man på et tidspunkt, hvor man i øvrigt tilgodeser alle andre borgere her i landet, fratager dem

muligheden for en rimelig kapitalfortjeneste ved salg af deres erhvervsvirksomhed, så skaber man så utåleligt et grundlag for dansk erhvervsliv her i landet, at det bliver endnu sværere, end det er i dag — for det er allerede svært — at få den dygtige og den flittige og den engagerede ungdom til med tilstrækkelig styrke at gå ind i det erhvervsliv.

Derfor betragter jeg ministerens forslag som farligt, og jeg synes stadig, det er helt fantastisk, at brandtomten skal beskattes, at man griber ind på et område som ekspropriation og fredningsrestatninger, hvor der er fred og ro, og hvor der kun er tale om direkte indgreb fra det offentliges side, og vil genskabe forhold, som var af en sådan karakter, at man afskaffede dem.

Må jeg sige til allersidst for at slutte med den af hr. Ømann så ønskede parcellussag: jeg var medlem af folketinget, da vi afskaffede kapitalvindingsafgiften for parcellusejere. Det var der en ganske bestemt grund til at vi gjorde og en ganske bestemt grund til, at socialdemokratiet var enig med os andre, der i mange år har kæmpet for det. Der var den grund, at med den kapitalvindingsskat, vi havde, og den 14. almindelige vurdering, der var i sigte, ville man opnå sådanne tilstande, at ingen parcellusejer her i landet, som på grund af forflyttelse eller på grund af alderdom eller af andre grunde ønskede at flytte fra en by til en anden, kunne sælge sit parcelhus og med de penge, der var tilbage, gå ud i en anden by og købe et tilsvarende parcelhus. Derfor afskaffede vi kapitalvindingsskatten på parcellusejere, og derfor bør den ingen sinde genindføres.

Jens Foged: Når hr. Ømann fortæller om de meget store stigninger fra den 13. til den 14. almindelige vurdering, så er det naturligvis rigtigt, at der er disse store stigninger, men disse stigninger omfatter både investeringer — i meget, meget stor udstrækning — og inflation. Der er derfor ikke noget utroligt i, at man konstaterer, at landet har meget, meget større værdier efter 4 års forløb. Det er der ikke noget utroligt i, og sådan bør det også være, heldigvis.

Hr. Ømann var så venlig at kalde forslagene forenklinger. Ganske vist var forsigtigheden så stor, han tilføjede, at han hermed

[Jens Foged.]

tænkte på, at man afskaffede afståelsesafgiften og indførte kapitalvindingsskat på det område. Ja, det er da også den eneste lille forenkling, der er; alle de andre ændringer er det stik modsatte. Men sådan er ordene jo så taknemmelige. Når hr. Ømann bruger ordet forenkling, skulle man tro, at der var tale om forenklinger. Nej, disse lovforslag medfører netop ikke forenklinger, som de er fremsat nu, de giver tværtimod øget administration.

Jeg er ked af, at finansministeren ikke vil diskutere spørgsmålet om at anvende den 14. almindelige vurdering i stedet for, for ministeren kommer jo på den måde til at indrømme, at inflationen på 6 pct. passer ikke. Det var meningen ved lovens ikrafttræden — det mener jeg også socialdemokratiet var enig med os i — at inflation skal ikke beskattes, for det er ikke noget, som man kan tage og bære med sig. Hvis man har en værdi og vil erhverve den samme værdi et andet sted, så skal man kunne gøre det ubeskattet, idet priserne er steget tilsvarende det andet sted. Jeg mente faktisk, at det var der bred enighed om i folketinget. Når ministeren nu kommer og siger, at vi kan naturligvis ikke diskutere anvendelsen af den 14. almindelige vurdering, så er det en indrømmelse af, at de 6 pct., som blev sat som inflationsstigning, ikke gælder, idet den er større, når det drejer sig om fast ejendom. Jeg ved, at vi har fået nogle beregninger, der viser, at inflationen er ca. 6 pct. i de seneste år, men det er gennemsnitstal for de utallige priser, vi har i samfundet. At man i et brev eller et notat fra finansministeren til skatteudvalget har brugt en inflationsfaktor på 10 pct. i forbindelse med maskinerne, skyldes vel netop, at man er klar over, at der er væsentlig forskel på inflationstakten på de enkelte områder. Man mener altså i ministeriet, den er konstateret at være 10 pct. på maskiner, og her har vi direkte mellem 13. og 14. almindelige vurdering konstateret, at den er mere end 6 pct. Man går altså så vidt, at man siger: vi vil beskatte inflationsgevinster.

Med hensyn til den 14. almindelige vurdering så blev den jo mere relevant efter de nugældende love, bl. a. fordi byzoneloven nu er kommet ind i billedet.

Hvis man spørger, om det er landbruget, der rammes, eller det er industrien, der rammes, vil jeg kun dertil sige, vi må da kunne få en oplysning om, i hvor vid udstrækning det er det ene erhverv, og i hvor vid udstrækning det er det andet erhverv. Nu er der det specielle for landbruget, at det er jorden, som er landbrugets produktionsapparat, så det er naturligt, om landbruget på dette område er særlig inde i billedet, og jeg vil da på forhånd tro, at landbruget er særlig inde i billedet og særlig bliver ramt.

Jeg lagde mærke til, med hvilken kærlighed der blev talt mellem hr. Ømann og finansministeren. Det er jo denne forbrødring, som vi vel efterhånden frygter er blevet så håndfast, at forhandlinger i udvalget måske næsten er låst fast på forhånd. Det, finansministeren gav tilsagn om her vedrørende drøftelser under udvalgsarbejdet, kunne efter min opfattelse ligge på et lille sted, og det er jeg egentlig ked af, for jeg tror, det er rigtigt, at vi skulle tage lidt mere tid til det.

Finansministeren brugte selv udtrykket, at frigørelsesafgiften i sin tid blev gennemført i stor hast, og at det var ikke lige viist alt sammen. Det er vel, fordi den er vanskelig at administrere, ellers er den vist viis nok. Det har jeg da fået at vide fra administrationens særdeles kyndige folk. De siger, at frigørelsesafgiften er sådan set korrekt, den er udmærket, men den er uhyre vanskelig at administrere. Der er altså ikke noget i vejen med frigørelsesafgiften, som vi står ved fra venstres side, men det er administrationen af frigørelsesafgiften, der har vist sig at være særdeles vanskelig. Nu skulle finansministeren, der siger, at den blev gennemført i hast, nødig gå hen og falde i den samme grøft og gennemføre dette her i hast. Så må vi hellere tage lidt mere tid, som det også blev sagt fra den radikale ordfører, for virkelig at kunne komme igennem med det.

Venstre finder, at der godt må beskattes i forbindelse med de store gevinster ved byerne, det vil jeg sige rent ud. Vi siger ikke, at der ikke må beskattes, men vi må kunne finde en regel, så den enkelte skatteyder selv kan se, i hvilken situation han står. Det er ikke nok, at embedsmænd kan regne sig til det, vi må forlange reglerne udformet så

[Jens Foged.]

enkelt, at den enkelte borger selv kan finde frem til det og selv kan overse, at ved denne eller hin økonomiske handling sker der dette eller hint. Det er vores ufravigelige pligt herinde.

Når finansministeren sådan med et smil om munden giver tilslutning til mine udtalelser om, at ekspropriationserstatningerne kunne ligge lavere osv., må jeg gøre opmærksom på, at det var vist modsat, jeg sagde. Jeg sagde, at når der skal eksproprieres og der nu skal ske beskatning af ekspropriationssummen, så skal den være højere, men finansministeren vendte det om for mig, så jeg var lige ved at tro, at jeg havde sagt det modsatte.

Hvis man beskatter erstatningerne, må vurderingerne blive højere, og det vil sige, at ekspropriationsværdien vil blive højere fra januar næste år, såfremt man nu kører videre op langs motorvejen, og hvad ved jeg, for det skal stå i relation til, hvad man gjorde i 1972, hvor der ingen beskatning var; det er derfor den modsatte problemstilling, der er inde i billedet. Det er ikke en lavere vurdering; naturligvis skal borgeren have det, som der vurderes til, og som står i relation til handelsværdien.

Må jeg endelig på det område igen pointere, at her kommer finansministeren, fordi der er vanskeligheder ved frivillige overenskomster, fordi de ikke er inde under de samme fritagelsesregler for skat, og siger, at så skal de alle beskattes; man kunne da vende det om og sige, at de kan alle blive fri for beskatning også ved de frivillige handler af offentlig art. Det er enklere, det er lettere at administrere, det er lettere at overse, og derfor tilråder jeg altså, at vi går ind i den problemstilling.

Bernhard Baunsgaard: Det, der kalder mig op nu, er først et par småting og derefter en mere principiel betragtning. For at tage den lille ting først: finansministeren mente, at jeg ikke havde læst lovforslaget om særlig indkomstskat ordentligt. Jeg må vende det om og sige, at jeg tror, ministeren skulle læse på sit eget lovforslag en gang til. Finansministeren udtrykte tvivl om, hvorvidt jeg havde læst lovforslaget, fordi jeg sagde, at det i særlig grad rammer landbru-

get som erhverv. Så må jeg måske bede ministeren om at læse bemærkningerne til lovforslaget. Dér har man regnet resultatet ud med samme fortjeneste dels for en landbrugsejendom, dels for en ikke-landbrugsejendom. For landbrugsejendommen bliver der tale om en skærpelse af skatten med 48.000 kr., for en ikke-landbrugsejendom bliver der tale om en skærpelse af skatten med 36.000 kr. Hvis det ikke er at ramme landbruget i særlig grad, så ved jeg ikke, hvad der skal til, men måske er det det andet tilfælde, der skal overbevise. Her er igen tale om to ejendomme med samme fortjeneste, hvoraf den ene er en landbrugsejendom; her bliver tale om en skærpelse af beskatningen med 84.000 kr., men for en ikke-landbrugsejendom bliver der tale om en skærpelse af beskatningen med 22.000 kr. Det overbeviser måske om, at jeg har ret i min påstand om, at det er et lovforslag, der i høj grad vil ramme ud efter landbrugserhvervet.

Lovforslaget er forholdsvis beskedent, sagde finansministeren, for det vil kun give 45 mill. kr. i ekstraprovenu, men jeg håber, at man lagde mærke til en bemærkning, der faldt tidligere fra finansministeren: senere, sagde finansministeren, skal der nok komme noget mere. Det er netop det, der er tale om. Jeg vil gerne have, at man skal huske denne bemærkning: senere skal dette forslag nok give noget mere.

Jeg vil gerne have, at man skal huske det, når jeg kommer til det for mig helt afgørende. Finansministeren beklagede den radikale indstilling; han talte om, at de radikale øjensynlig skulle til at være bannerførere mod lovforslaget. Jeg har intet imod, at finansministeren og andre opfatter de radikale som bannerførere mod den form — og jeg siger udtrykkelig den form — som dette forslag har fået. Det er vist nu gået op for alle, at den værdistigning, som hr. Ømann har talt så meget om, og som ikke mindst finder sted i parcelhusene, altså den private fortjeneste, overhovedet ikke bliver inddraget i dette forslag. Al den ekstra beskatning, der bliver tale om ifølge dette forslag, vælttes praktisk talt over på erhvervenes fortjeneste, og jeg kan forsikre finansministeren om, at det radikale parti intet har imod at stå først og fremmest som modstandere af et forslag, der i særlig grad ønsker at ramme

[Bernhard Baunsgaard.]

erhvervenes fortjeneste, mens den private værdistigning og fortjeneste går helt ram forbi.

Ømann: Ja, jeg prøvede jo på at efterlyse, hvad det var for arbejdsfri fortjenester, de borgerlige partier var enige om skulle beskattes. Jeg har ikke hørt om nogen som helst fortjenester. Jeg må konstatere, at der ingen er med undtagelse af hr. Jens Fogeds; han sagde, at gevinsterne i nærheden af byområderne skulle beskattes rimeligt. Det var da altid noget. Men ellers er der ingen arbejdsfri fortjenester at beskatte. Hr. Bernhard Baunsgaard har ingen; ja, nu var der igen en udtalelse om, at det var urimeligt at beskatte erhvervslivet, når man ikke beskattede parcelhusene, men samtidig forstod jeg hr. Bernhard Baunsgaard sådan, at avancer ved salg af parcelhuse ville han slet ikke røre ved, og så er vi lige vidt. Der er altså ingen arbejdsfri fortjenester i Danmark. Det var dog rart at få det konstateret. Må vi så ikke være fri for påstanden om, at de borgerlige partier godt vil være med til at beskatte de arbejdsfri indkomster. Jeg vil da gerne vide, hvad det er for nogen, vi snakker om. Jeg ved, der er arbejdsfri indkomster.

Hr. Juul-Madsen mente ikke — og heri giver jeg ham ret — at det var muligt at få en reel diskussion mellem ham og mig om parcelhusene. Jeg skal begrunde hvorfor. Det blev også sagt, at jeg havde et særligt forhold til parcelhuse, og det har jeg; jeg bor selv i et. Det er en særdeles lukrativ forretning. Jeg får gennem skattelovgivningen en boligstøtte på 5.000 kr. om året. Den dag, jeg går hen og sælger huset, har jeg i forhold til anskaffelsesprisen en avance på 300.000 kr. Den er skattefri, hvorfor skal den være det? Vel. Og så har jeg gennem de sidste 10 år beskæftiget mig indgående med dette spørgsmål, så det reelle grundlag skal hr. Juul-Madsen ikke savne fra min side.

Men hr. Juul-Madsen lukker til gengæld øjnene for, at folketinget gennem årene har misrøgtet lovgivningen omkring denne boligform, som er god, så at almindelige mennesker ikke kan benytte sig af den, så at den er blevet et arnested for inflation, uden at man i og for sig kan behjæde den enkelte borger, der bor i parcelhus, noget. Alle an-

dre her i tinget, tror jeg, ved, at noget og temmelig meget er galt, men hr. Juul-Madsen mener altså, at alt er såre godt, og tager de vælgermæssige skyklapper på. Han vil åbenbart ikke engang samarbejde med andre om, hvordan man kan komme ud over dette problem uden at skade de nuværende ejere, hvordan man undgår at brandskatte dem, der har nedbetalt deres gæld, og som får et stedse voksende overskud. Ja men der er problemer her; vi kommer ikke ud over dem ved at lukke øjnene for dem.

Mit formål er at standse dette for fremtiden, men i øvrigt beskytte de nuværende ejere på rimelig måde. At dette ikke er fremstillet på den måde i de borgerlige blade, forstår jeg så godt.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard: Hr. Ømann sagde lige, at de radikale altså ikke vil være med til at beskatte arbejdsfri fortjenester. Jeg vil gøre opmærksom på, at der ikke findes én gældende lov om særlig indkomstskat, der ikke er vedtaget med radikal tilslutning; det turde vel være nok til at dementere hr. Ømanns påstand. Men det, jeg sagde, og som jeg gerne skal gentage, så også hr. Ømann får rigtigt fat i det, er, at jeg vil ikke give tilsagn om at være med til at støtte et lovforslag om særlig indkomstskat, når dette lovforslag som det foreliggende fortrinsvis rammer erhvervslivet, og det var det, der var tale om. Det har hr. Ømann ikke bestridt, og det tror jeg ingen kan.

Finansministeren (Grünbaum): Vil det sige, at hr. Bernhard Baunsgaard og hans parti gerne ville være med til at støtte forslaget, hvis det ikke ensidigt ramte erhvervslivet? Det var jo nok rart at få klaret det spørgsmål op; jeg ved ikke, om det er muligt her i dag. Men sådan lød det i hvert fald for mig.

Ellers har jeg ikke mange bemærkninger at gøre. Jeg må gentage, at jeg ikke er forbavset over hr. Juul-Madsens indlæg, overhovedet ikke; jeg synes bare, det var et beklageligt indlæg, men jeg må overlade til det konservative folkeparti selv at finde ud af, hvad man synes om de forskellige indlæg. (Stetter: Vi er tilfreds med det!). Hr. Stetter er tilfreds med det. Jeg håber ikke, de unge konservative er tilfreds med det.

[Finansministeren.]

Hr. Juul-Madsen sagde, at den store forskel mellem finansministeren og os, altså de konservative, ligger i, at med dette forslag får kapitalen ikke den brede sammensætning, som de konservative ønsker. Jeg kan ikke se, der er meget hold i den påstand. Det, der sker ved dette forslag, er, at man tager lidt mere ind af kapitalgevinsterne til samfundet; det bliver dog noget bredere, end det er i forvejen. I hvert fald kan jeg berolige hr. Juul-Madsen med, at det ikke er dér, forskellen ligger, for vi ønsker den absolut bredest mulige form for formueje her i landet. Jeg er ikke sikker på, at hr. Juul-Madsen ville følge mig, hvis vi skulle lave et forslag herom. Jeg skal ikke komme ind på de foreliggende forslag om økonomisk demokrati.

Nej, jeg tror, den virkelig store forskel ligger i, at de konservative repræsenterer storkapitalen og ikke ønsker, at der skal foretages indgreb i kapitalgevinsterne til fordel for samfundet. Men der er i samfundet en voksende uvilje imod, at man på grund af inflationen, byudviklingen osv. får disse vældige kapitalkoncentrationer, og derfor må det være rigtigt at gribe ind. Det er ikke fortrinsvis de små, der bliver ramt, det er fortrinsvis de store — og de store kapitalstigninger — der bliver ramt af dette forslag. Jeg kan heller ikke rigtig forstå den harme, man giver udtryk for. Det er jo, som det er sagt heroppefra, ikke mere end ét år siden, at VKR-partierne gennemførte en forhøjelse fra 30 pct. til 40 pct., det var ganske vist efter pres fra socialdemokratiet, men det blev gennemført. Da hørte vi ikke de toner, da var det rigtigt, at man gennemførte en betydelig forøgelse af kapitalvindingsskatten, så det er jo lidt svært at forstå, at det nu pludselig er helt forkert, når man forøger den fra 40 pct. til 50 pct. Når vi ved, at man kun skal op på en skattepligtig indkomst på 30.000 kr. for at have en marginalskat på 50, altså før fradraget, kan man så virkelig med nogen ret prøve at bilde befolkningen ind, at det, der sker her, hvor man vil beskatte arbejdsfrie indtægter med 50 pct. — og i virkeligheden ikke engang det, fordi der er fradrag — skulle være noget så forfærdeligt? Det tror jeg ikke man kan få held til at bilde befolkningen ind, og det er i øvrigt også ganske nødvendigt, ikke

mindst hvis vi kommer ind i fællesmarkedet, at nogle af disse værdistigninger bliver inddraget til samfundet.

Til hr. Jens Foged vil jeg gerne sige, at når jeg ikke ønsker at diskutere 14. alm. vurdering, ligger der ikke heri nogen som helst indrømmelse af, at de 6 pct. ikke passer, overhovedet ikke. For hvis man skulle følge hr. Jens Foged, ville det jo være sådan, at hele den mægtige stigning, der sker i værdierne på grund af efterspørgslen — ja, ikke byudviklingen, det har hr. Jens Foged ganske rigtigt ikke inddraget i det, men i landbrugsområdet — skulle være inflationsgevinst alt sammen, men sådan opfatter jeg ikke inflationsgevinst. En del af det er en inflationsgevinst, en almindelig stigning i samfundets nominelle prisforhold, og en anden del er nogle særlige stigninger, som sker, fordi vi lever på et begrænset område, hvor jordværdierne stiger af forskellige grunde op over den almindelige prisstigning. Det er disse værdier, som vi mener det er rimeligt at beskatte, hvad enten de ligger i byudviklingsområderne, eller de kommer til at ligge ud over hele landet.

Til hr. Bernhard Baunsgaard: det med landbrugsejendommene. Det, der sker nu — og det er derfor, hr. Bernhard Baunsgaard kunne citere de pågældende tal — er, at vi ligestiller landbrug og industri. For det er fuldstændig rigtigt, at der ved den forrige revision af loven skete en forringelse af industrijendommenes skatteforhold i forhold til landbruget. Denne forringelse, som hr. Bernhard Baunsgaard og hans parti var med til at gennemføre, forrige gang denne lov var til revision, bliver nu rettet op, sådan at der ikke er tale om, at landbruget efter dette lovforslag bliver beskattet hårdere end industrien; de bliver simpelt hen ligestillet.

(Kort bemærkning).

Juul-Madsen: Jeg må tilstå, at jeg er lidt forbavset over finansministerens skarpe, næsten personlige bemærkninger.

Finansministeren og jeg har hver sin opfattelse, og når jeg har holdt en tale, som måske har været ret markant med hensyn til udtryksformen, er det, fordi jeg er dybt uenig med finansministeren på dette område, men det er ikke for at være uvenlig over

[Juul-Madsen.]

for finansministeren, det kunne aldrig falde mig ind. Det er for at markere en uenighed om et synspunkt, og jeg er den første til at respektere finansministerens ret til at have sine synspunkter, men jeg vil naturligvis kæmpe for mine.

Må jeg dernæst sige til hr. Ømann, at jeg takker for oplysningen om, at hr. Ømann i mange år har beskæftiget sig med parcelhusejerproblemerne; det er vi også nogle andre stykker der har. Skal vi diskutere disse ting, og det får vi altså ikke gjort færdig i dag, må vi have boligsikringen med, rentestøtten til etagebyggeriet, og hvad huslejeudligningen betyder. Det står der noget om i nogle af vismændenes digre værker, og man ser, at når man gør disse ting op, kan man ikke påvise, at parcelhusejerne har særlige fordele fremfor dem, der bor i etagebyggeri. Men man kan derimod gøre op uden at være cand. polit. eller på anden måde at have studeret til noget højt og fint, at uden de nuværende regler om fradragsret for renter af de midler, der er investeret i et parcelhus, er der ingen almindelige mennesker, der har råd til at bo i et sådant parcelhus. Derfor: skal man diskutere disse ting, skal det i hvert fald være på et helt fornyet grundlag og ikke stykkevis og delt, som hr. Ømann gør det for øjeblikket.

Må jeg sige med hensyn til de arbejdsfrie indkomster: ja men det er jo, undskyld jeg siger det, at føre en tale, hvor man kører uden om problemerne. For igennem den beskatning, som vi har, og som mit parti har været med til at vedtage, og den forhøjelse, der fandt sted sidste år fra 30 pct. til 40 pct., foregår der jo en beskatning af det, hr. Ømann kalder arbejdsfrie indkomster.

Jeg har været med til at gennemføre en frigørelsesafgift, som strammer, hvor der bliver tale om en større fortjeneste, end når man sælger en erhvervs virksomhed fra den ene virksomhedsejer til den anden. Men det, jeg har sagt, er, at der må være en mening i galskaben med alting, og går man over et vist punkt, kommer man til det, jeg har kaldt bristepunktet, og så når man frem til de konsekvenser, jeg har skildret. Men det er klart, at der er fundamental forskel på det sigte, jeg har med fremtidens Danmark, og det, hr. Ømann har. Og jo oftere hr.

Ømann giver udtryk for sine synspunkter, jo gladere er vi andre.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard: Jeg vil først takke finansministeren, fordi han her gav mig ret i, at dette forslag især rammer liberalt landbrug. Så kan den diskussion formodentlig være forbi.

Dernæst spurgte finansministeren mig, om jeg var tilhænger af, at arbejdsfrie indtægter ikke slap billigere end arbejdsindtægter; jeg kan ganske klart svare: ja, det er jeg tilhænger af. Skal der endelig være forskel, bør det være sådan, at de arbejdsfrie indtægter rammes hårdest, og at arbejdsindtægterne slipper billigere.

Men hvorfor har den højtærede finansminister ikke ladet udarbejde et sådant forslag, et forslag, der rammer de arbejdsfrie indtægter, men samtidig tilgodeser det erhvervsliv, som vi jo dog alle sammen er afhængige af, i stedet for det forslag, der foreligger, og som rammer lige modsat, som nemlig i meget høj grad rammer netop hvervne og, som jeg sagde før, ikke mindst landbruget?

Jeg indrømmer blankt, at den forrige lovændring har samme skavank, men vi kan ikke gå frem efter den gamle regel om, at kan den tage den dér, så kan den også tage den næste og den næste igen. Vi kan ikke fortsætte på den måde, og vi er efter min mening for længst kommet derud, hvor befolkningen og erhvervslivet ikke kan acceptere, at arbejdsfrie indtægter i stor stil fritages for beskatning, hvis erhvervslivet skal bære en så høj beskatning.

Det er den indvending, jeg har mod finansministerens forslag, og det er derfor, jeg ikke kan støtte det i den foreliggende form.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Min korte bemærkning skal nærmest klare det historiske op med, hvad der skete, da den tidligere regering fik ændret loven vedrørende kapitalvindingsskat.

Der skete det, at man af hensyn til landbrugets særlige situation med nødvendige investeringer og strukturændringer ikke fandt det rimeligt, at landbrugets kapitalvindingsskat eller særlige indkomstskat, som

[Jens Foged.]

den vel hedder, skulle ændres noget som helst. Det blev status quo for landbrugets vedkommende.

De ændringer og fradragsregler, som man gennemførte — det var, uden at gå i detaljer, fradrag på 60.000 kr. det ene sted og 75.000 kr. for industriens vedkommende — bevirkede, at det blev status quo for landbruget. Den tidligere regering pålagde altså ikke en stærkere kapitalvindingsskat for landbruget, og det var ud fra det synspunkt, at dette erhverv var i en særlig situation med nye investeringer og med strukturendringer mere end industrien. Vi accepterede bl. a. socialdemokratiets stærke pres for at få forøget denne kapitalvindingsskat på de andre områder, og derved skete der en stigning.

Nu sker der så en direkte stigning, der først ²¹res à jour både for industrien og landbruget. Derved kan vi sige, at industrien får en lille tak opad, men landbruget får to takker opad; det er derfor, det rammes hårdere. På én eneste gang kommer finansministeren nu og fører landbruget op: fra den tilbageholdende og korrekte virkning, vi havde, fører finansministeren nu landbruget to takker op. Hvor der var status quo, skal de nu ikke alene nå det, industrien fik i fjor, men de skal nå den tak op også, som industrien får i år. Derfor er det rigtigt, når det siges, at landbruget beskattes specielt hårdt ved denne lov. Jeg vil kun understrege det, der er sagt fra vor side hele tiden, at der trækkes kapital ud af erhvervet, og der trækkes specielt kapital ud af landbruget ved de ordninger, som finansministeren foreslår her. Det er det, vi er imod.

(Kort bemærkning).

Ømann: Jeg vil blot takke hr. Juul-Madsen for hans konstatering af, at han har medvirket til den eksisterende særlige indkomstskat, men at den særlige indkomstskat nu med et provenu på 500-600 mill. kr.

har nået bristepunktet, så nu må han sige stop, nu kan han ikke være med til mere. Der er altså efter hr. Juul-Madsens mening ikke mere at beskatte på dette felt; det var jo det, jeg prøvede på at udtrykke min formodning om.

Finansministeren (Grünbaum): Ja, det er måske en strid om ord, det med landbruget, men jeg vil gerne fastholde, at det, der sker ved dette forslag, er, at landbrug og industri bliver fuldstændig ligestillet, altså at fast ejendom beskattes efter de samme regler, uanset om det er landbrug eller industri, og så er det selvfølgelig rigtigt, at virkningen bliver kraftigere for landbruget. Men det, som er vigtigst, synes jeg selv, at få fat i, er, at hermed bliver de ligestillet i beskatning. Der er altså ikke en tungere beskatning på landbruget, end der er på industrien efter dette forslag.

I øvrigt synes jeg igen, det var meget interessant, for nu gik hr. Bernhard Baunsgaard videre med det om de arbejdsfrie indtægter. Før fik vi at vide, at hvis man kunne komme med et forslag, der også for kapitalvindingsskattens vedkommende ramte andre end erhvervene, ville de radikale godt gå med til forslaget. Nu gik hr. Bernhard Baunsgaard så vidt, at han ligefrem opfordrede til, at noget sådant skulle ske, og det synes jeg også er ganske interessant at få med. Kommer de radikale med et sådant forslag?

(Kort bemærkning).

Juul-Madsen: Blot til hr. Ømann: det er jo ikke de 600 mill. kr., der er bristepunktet, det er de satser, hvorefter man udskriver den skat, vi taler om. Med stigende vurderinger — og de vil jo komme, det ved enhver — vil de 600 mill. kr. blive til ganske anderledes store beløb i tiden, der kommer. Så det er ikke de 600 mill. kr. i sig selv, hr. Ømann skal hæfte sig ved.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

(Lovforslaget (nr. 177) findes i tillæg A. sp. 2883, fremsættelsen i tidenden sp. 3240).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søren Jensen (Vejen): Det lovforslag, vi her har til første behandling, har, som det står anført i bemærkningerne til forslaget, til formål at forhøje afgifterne af arv og gave. Endvidere stilles der, for så vidt angår arveafgiftsloven, et par forslag af mere teknisk betonet karakter, som jeg ikke skal komme nærmere ind på her ved første behandling. Men altså, det drejer sig om ændringer i de nugældende arve- og gaveafgifter, og ændringerne omfatter alene afgiftens størrelse, hvorimod der ingen ændring sker i det grundlag, hvorpå afgiften skal beregnes.

Lovforslaget opererer på samme måde som den nugældende lov med 4 forskellige afgiftsskalaer, og det gælder for alle 4 skalaer, at taksterne er progressivt stigende, altså forholdsmæssigt højere for store beløb.

Den mildeste skala anvendes, hvor det drejer sig om meget nære slægtninge, ægtefælle, børn og børnebørn, og jeg vil gerne understrege, at der for disse nære slægtninge i realiteten ikke sker nogen stigning i afgiften i forhold til den nugældende lov, i hvert fald ikke før man kommer op på meget store formuebeløb; man skal helt op på beløb, der er over 100.000 kr., før man kan tale om en egentlig stigning i afgiften.

Der sker heller ingen ændring i de regler, efter hvilke en efterlevende ægtefælle kan vælge at sidde i uskiftet bo uden at skulle betale arveafgift, ligesom en lempelig beregning opretholdes og den afgiftsfri bund-

grænse på 100.000 kr. forbliver uændret for efterlevende ægtefæller i de tilfælde, hvor et skifte foretages.

Derimod må man konstatere, at for så vidt angår de tre øvrige tariffer, altså de tariffer, der ligesom nu skal gælde for fjernere slægtninge, er der tale om ret væsentlige forhøjelser i forhold til de nugældende tariffer, og dette gælder særlig, hvor det drejer sig om meget fjerne slægtninge eller helt ubeslægtede personer.

Vi mener fra socialdemokratisk side, at det er rigtigt og rimeligt, at der sker en skærpelse på disse områder.

Principielt må vi hævde, at formuer ikke er enkeltpersoners værk. Herfra kan måske undtages den almindelige sparer, der ved sparsommelighed har fået samlet lidt sammen, men ellers må man sige, at formuer ikke er enkeltpersoners værk. Her som på andre områder i tilværelsen er der tale om et samspil af mange faktorer: samfundets udvikling, konjunkturer, den tekniske udvikling osv. osv., men kun igennem et virke eller en virksomhed, om man vil, hvor andre også under en eller anden form har øvet en indsats, kan det lade sig gøre at samle disse formuer, og her taler jeg ikke mindst om de store formuer.

Vi har her i landet en meget skæv formuefordeling, ligesom vi i parentes sagt har en skæv indkomstfordeling. Det er for øvrigt noget, der er erkendt fra alle sider, og mange taler om, at noget bør der gøres ved det, men det bliver nok ved snakken. Så længe vi ikke har andre muligheder for at ændre på den skæve formuefordeling, så længe må det efter min opfattelse være samfundsmæssigt rigtigt, at det offentlige for at rette lidt på skævhederne gennem gave- og arveafgift inddrager en rimelig del af disse formuer og derefter anvender de penge, der kommer ind, til samfundsgoder, som alle kan nyde godt af.

Dette princip har det tilsyneladende været muligt at skabe nogenlunde politisk gehør for igennem tiderne, siden arveafgiftsloven blev indført for 64 år siden. Men det skal da også siges, at det unægtelig straks har været noget vanskeligere at opretholde den politiske enighed, når satsernes størrelse skulle fastsættes.

Man kan altså ud fra den filosofi, man har om tingene, foretage en bedømmelse af det